

मे. ट्वेन्टीवन शुगर्स लिमीटेड, युनीट - ३ (पुर्वीचे नाव मे. धाराशीव साखर कारखाना युनीट - ३), गट नं. ३१३, ३१७, ३२१, ३२२, ३२५, ३२६, ३२७, ३२९ व ३५३, शिवणी (जामगा), ता. लोहा, जि. नांदेड येथे ३०० किलोलिटर प्रतिदिन मळी/सीरपवर आधारीत प्रस्तावित आसवणी तथा ४० मेगावॉट को-जेन प्रकल्प व साखर उत्पादन क्षमतेमध्ये ३५०० मेट्रीक टन/दिवस वाढवुन १००० मेट्रीक टन/दिवस प्रकल्पासंदर्भात पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी बाबतचा इतिवृतांत.

मे. ट्वेन्टीवन शुगर्स लिमीटेड, युनीट - ३ (पुर्वीचे नाव मे. धाराशीव साखर कारखाना युनीट - ३), गट नं. ३१३, ३१७, ३२१, ३२२, ३२५, ३२६, ३२७, ३२९ व ३५३, शिवणी (जामगा), ता. लोहा, जि. नांदेड येथे ३०० किलोलिटर प्रतिदिन मळी/सीरपवर आधारीत प्रस्तावित आसवणी तथा ४० मेगावॉट को-जेन प्रकल्प व साखर उत्पादन क्षमतेमध्ये ३५०० मेट्रीक टन/दिवस वाढवुन १०००० मेट्रीक टन/दिवस प्रकल्पासंदर्भात पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी दि. १९ एप्रिल २०२३ रोजी सकाळी ११.३० वाजता कारखान्याच्या प्रकल्पस्थळावर आयोजित करण्यात आली.

सदरील पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणीबाबतची सुचना स्थानिक मराठी वृत्तपत्र दैनिक सकाळ व राष्ट्रीय इंग्रजी दैनिक वृत्तपत्र टाइम्स ऑफ इंडिया प्रसिध्दी दि १७ मार्च २०२३ रोजीच्या या वृत्तपत्रात देण्यात आली होती. (सहपत्र सोबत जोडले आहे क्रं १)

पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी दि. १९ एप्रिल २०२३ रोजी सकाळी ११.३० वाजता कारखान्याच्या प्रकल्पस्थळावर आयोजित करण्याकरीता मा. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई यांच्या कार्यालयीन आदेश क्रं बीओ/जेडी(डब्लुपीसी)/पीएच/बी-२३०३२४-एफटीस-०१७३ दि २४/०३/२०२३ अन्वये श्री. अभिजीत राऊत, जिल्हाधिकारी, नांदेड यांच्या अध्यक्षतेखाली, सदस्य श्री. दिलीप को. खेडकर, प्रादेशिक अधिकारी, म. प्र. नि. मंडळ, औरंगाबाद तथा श्री. राजेंद्र उ पाटील, उप-प्रादेशिक अधिकारी, म. प्र.नि. मंडळ, नांदेड समन्वयक यांची समिती गठीत करण्यात आली होती. (सहपत्र सोबत जोडले आहे क्रं २)

सदर पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणीकरीता श्री. अभिजीत राऊत, जिल्हाधिकारी, नांदेड यांच्या अध्यक्षतेखाली, सदस्य श्री. दिलीप को. खेडकर, प्रादेशिक अधिकारी, म. प्र. नि. मंडळ, औरंगाबाद तथा श्री. राजेंद्र उ पाटील, उप-प्रादेशिक अधिकारी, म. प्र.नि. मंडळ, नांदेड तथा ग्रामस्थ, सरपंच, पर्यावरणप्रेमी गट, स्थानिक व इतर प्रतीनिधी उपस्थिती होते. या बाबतचे हजेरी पट सोबत जोडत आहे. (सहपत्र क्रं ३)

कार्यपध्दती व उद्देश :

मा. जिल्हादंडाधिकारी, नांदेड तथा समिती अध्यक्ष यांच्या मान्यतेने सर्वप्रथम श्री. राजेंद्र उ. पाटील, उप-प्रादेशिक अधिकारी, म. प्र. नि. मंडळ, नांदेड तथा समन्वयक, पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणी समिती यांनी उपस्थित असलेले ग्रामस्थ, सरपंच, पर्यावरणप्रेमी गट, स्थानिक व इतर प्रतीनिधी यांचे हार्दिक स्वागत केले. समिती समन्वयक यांनी पुढे सांगितले की, या प्रकल्पाच्या पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणीची सुचना भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व वातावरणीय बदल मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे दि १४ सप्टेंबर २००६ च्या अधिनियमान्वये व सुधारीत अधिनियम दि ०१ डिसेंबर २००९ च्या तरतुदीनुसार सदरील

लोकजाहीर सुनावणी जनतेच्या माहितीसाठी लोकसुनावणी प्रसिध्दी सुचना दोन वृत्तपत्र जसे मराठी वृत्तपत्र दैनिक सकाळ व इंग्रजी दैनिक वृत्तपत्र टाईम्स ऑफ इंडिया ३० दिवस आधी दि १७ मार्च २०२३ रोजी देण्यात आली होती.

तसेच प्रस्तावित ३०० किलोलिटर प्रतिदिन मळी/सीरपवर आधारीत प्रस्तावित आसवणी तथा ४० मेगावॉट को-जेन प्रकल्प व साखर उत्पादन क्षमतेमध्ये ३५०० मेट्रीक टन/दिवस वाढवुन १०००० मेट्रीक टन/दिवस प्रकल्पासंदर्भात पर्यावरणीय व्यवस्थापन आराखाडाचा मसुदा कार्यकारी सारांश इंग्रजी व मराठी भाषेतील प्रती भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व वातावरणीय बदल मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे दि १४ सप्टेंबर २००६ च्या अधिनियमान्वये व सुधारीत अधिनियम दि ०१ डिसेंबर २००९ च्या तरतुदीनुसार अभ्यासण्याकरीता विविध शासकिय कार्यालय तथा स्थानिक ग्रामपंचायत येथे सुचना/हरकती ई-मेल किंवा लेखी स्वरूपात देण्याबाबतचे अहवान ३० दिवस आधी केले होते. सदील जाहीर सुचनेच्या अनुषंगाने या कार्यालयास एकुण ०५ सुचना ई-मेल व ०१ लेखी स्वरूपात प्राप्त झाले आहेत ते सोबत जोडले आहे.

मा. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई यांच्या कार्यालयीन आदेश क्र बीओ/जेडी(डब्लुपीसी)/पीएच/बी-२३०३२४-एफटीस-०१७३ दि २४/०३/२०२३ यांच्या आदेशान्वये लोकसुनावणी समिती गठीत करण्यात आली.

तद्नंतर समिती समन्वयक यांनी प्रकल्प धारकास विनंती केली की त्यांनी या प्रस्तावित ३०० किलोलिटर प्रतिदिन मळी/सीरपवर आधारीत प्रस्तावित आसवणी तथा ४० मेगावॉट को-जेन प्रकल्प व साखर उत्पादन क्षमतेमध्ये ३५०० मेट्रीक टन/दिवस वाढवुन १०००० मेट्रीक टन/दिवस प्रकल्पासंदर्भात पर्यावरण अनुमतीच्या प्रस्तवाकरीता पर्यावरण विषयक लोकजाहीर सुनावणीचे सादरीकरण करावे.

प्रकल्प धारकानी सदरील प्रकल्प व पर्यावरण मुद्याविषयाबाबतचे खालील प्रमाणे सविस्तर सादरीकरण केले.

प्रकल्पाचा तपशील:

मे. ट्वेंटी-वन शुगर लिमिटेड युनिट II (TSL II) ही असूचीबद्ध पब्लिक लिमिटेड कंपनी आहे जी कंपनी महाराष्ट्र राज्यात कंपनी कायद्यांतर्गत नोंदणीकृत आहे इन्कॉर्पोरेशन प्रमाणपत्र (CIN) क्रमांक U15122MH2011PLC221355 दिनांक 26 Aug 2011 आणि गट क्रमांक ३१३, ३१७, ३२१, ३२२, ३२५, ३२६, ३२७, ३२९, ३५३ शिवणी (जामगा), तहसील- लोहा, जिल्हा- नांदेड, राज्य- महाराष्ट्र येथे स्थित आहे.

सध्याचा उद्योग मेसर्स धाराशिव साखर कारखाना युनिट III च्या नावावर आहे.. प्रकल्प M/s ट्वेंटी-वन शुगर लिमिटेड ने ताब्यात घेतला आहे आणि, युनिटला ट्वेंटी-वन शुगर लिमिटेड) युनिट III) असे नाव देण्यात आले आहे.

सध्या हा उद्योग 3500 TCD ऊस गाळप क्षमतेने चालवला जातो. TSL III च्या व्यवस्थापनाने त्याची ऊस गाळप क्षमता 3500 TCD वरून 10000 TCD पर्यंत वाढवण्याचा निर्णय घेतला.

इंडस्ट्रीने स्वतःच्या साखर युनिटमधून उपलब्ध मोलॅसिस वापरण्यासाठी 300 KLPD मल्टीफीड डिस्टिलरी स्थापन करण्याचा आणि ऊसाचा रस/सिरप, रेक्टिफाइड स्पिरिटचे /इथेनॉल आणि 40 मेगावॉट सहजीवनिर्मिती प्रकल्पाचे वापर करून वीज निर्मितीसाठी अतिरिक्त उपलब्ध बॅगॅस वापरण्याचा प्रस्ताव ठेवला आहे.

बाजारातील मागणी आणि कच्च्या मालाची उपलब्धता यावर अवलंबून कच्चा माल म्हणून प्रस्तावित प्रकल्प उसाच्या सिरप / 'सी' मोलॅसेस/'बी' हेवी मोलॅसेसपासून आरएस/इंधन इथेनॉल तयार करेल. प्रस्तावित स्थापनेनंतर उत्पादनाचे कॉन्फिगरेशन खालीलप्रमाणे आहे.:

तक्ता 1 प्रस्तावित युनिटचे कॉन्फिगरेशन

अनुक्रमांक	औद्योगिक युनिट	उत्पादन / उप-उत्पादन	प्रमाण (क्षमता)		
			विद्यमान	प्रस्तावित	एकूण
1	साखर	दररोज उसाचे गाळप (टीसीडी)	3500	6500	10000
a	उत्पादन	साखर (एमटी / एम)	12600	23400	36000
b	उप-उत्पादन	मोलॅसिस (एमटी / एम)	4200	7800	12000
		प्रेस मड (एमटी / एम)	4200	7800	12000
		बॅगॅस (एमटी / एम)	31500	58500	90000
		कार्बन (एमटी / डी)	0	230	230
2	सहनिर्मिती विद्युत	विद्युत (मेगावाट)	0	40	40
3	डिस्टिलरी	रेक्टिफाइड स्पिरिट/ इथेनॉल (केएलपीडी)	0	300	300

युनिटमध्ये उपचार केले जातील. प्रक्रिया केलेले कंडेन्सेट पुन्हा प्रक्रिया पाणी म्हणून पुनर्वापर केले जातील. अद्ययावतीकरणानंतर साखर प्रक्रिया सांडपाण्यावर विद्यमान ईटीपीमध्ये प्रक्रिया केली जाईल आणि प्राथमिक, दुय्यम आणि तृतीयक उपचारांच्या आधारे प्रस्तावित साखर सीपीयूमध्ये साखर कंडेन्सेटवर प्रक्रिया केली जाईल. प्रक्रिया केलेले कंडेन्सेट पुन्हा प्रक्रिया पाणी म्हणून पुनर्वापर केले जातील आणि ग्रीनबेल्ट / बागकामासाठी वापरले जातील.

प्रकल्पाची एकूण किंमत सुमारे 540.51 कोटी रुपये असेल, ईएमपी खर्च 81.00 कोटी रुपये असेल. एपीसीएम, झेडएलडी, जल प्रदूषण नियंत्रण, पर्यावरण देखरेख आणि व्यवस्थापन, रेन वॉटर हार्वेस्टिंग, ग्रीनबेल्ट डेव्हलपमेंट, घनकचरा व्यवस्थापन, सुरक्षा आणि अग्निशमन, आपत्कालीन हाताळणी आणि व्यावसायिक आरोग्य इत्यादींसाठी वाटप केले आहे.

हा ईआयए / ईएमपी अहवाल पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय (एमओईएफ आणि सीसी) नवी दिल्लीने जारी केलेल्या टीओआरनुसार मेसर्स ट्वेंटी-वन शुगर्स लिमिटेड (युनिट III) च्या प्रस्तावित विस्तारासाठी पर्यावरणीय मंजूरी मिळविण्यासाठी तयार करण्यात आला आहे.

1.1 प्रकल्प स्थान

प्रकल्प स्थानाची ठळक वैशिष्ट्ये खालील प्रमाणे आहेत.

तक्ता 1 प्रकल्प स्थळाची ठळक वैशिष्ट्ये

अ.क्र.	तपशील	तपशील
A.	प्रकल्पाचे स्वरूप आणि आकार	मे. ट्वेंटी-वन शुगर लिमिटेड युनिट III
B.	स्थान तपशील	
1.	जागा	शिवनी (जामगा)
2.	कथानक / सर्वेक्षण / खसरा क्र.	313,317,321,322,325,326,327,329 & 353
3.	खेडे	शिवनी (जामगा)
4.	तहसील	लोहा
5.	जिल्हा	नांदेड .
6.	राज्य	महाराष्ट्र
7.	प्रकल्पाचे भौगोलिक स्थान	19°1'40.11"N 77°7'49.75"E
	फोर कॉर्नर जीपीएस लोकेशन	वरील सारणीप्रमाणे
C.	क्षेत्र ाचा तपशील	
1.	एकूण प्रकल्प क्षेत्र	262929 चौरस मीटर (२६.२९ हेक्टर)
2.	विद्यमान + प्रस्तावित हरित पट्टा क्षेत्र	८७६४३.१९६७ चौरस मीटर (८.७६ हेक्टर)
3.	जमिनीचा प्रकार[संपादन]	औद्योगिक जमीन
D.	पर्यावरण ीय सेटिंग्ज तपशील	
8.	जवळचे रेल्वे स्थानक / विमानतळ आणि अंतर कि.मी.	रेलवे स्टेशन: हुजूर साहिब नांदेड रेलवे स्टेशन, 23 किमी @NE विमानतळ : श्री गुरु गोविंद सिंहजी विमानतळ, नांदेड, २६ कि.मी.
9.	जवळचे शहर, शहर, जिल्हा मुख्यालय आणि अंतर कि.मी.	नांदेड २३ कि.मी.
10.	ग्रामपंचायत, जिल्हा परिषद, महानगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था (दूरध्वनी क्रमांकासह टपाल पत्ता पूर्ण करा. दिले जाणार आहे)	शिवनी (जामगा) १ कि.मी.
11.	सर्वात जवळचा जलसाठा	झाडी नदी, ०.५० कि.मी. गोदावरी नदी - ४.६ कि.मी.
12.	इको-सेन्सिटिव एरिया	१० किमी च्या परिघात ईएसझेड आणि ईझेडए क्षेत्र नाही
13.	राष्ट्रीय उद्याने, वन्यजीव अभयारण्ये, बायोस्फीअर रिझर्व्ह, व्याघ्र/ हत्ती अभयारण्य, वन्यजीव कॉरिडॉर इ. १० किमी परिघात	अभ्यास क्षेत्रात काहीही नाही
14.	राखीव वन (आरएफ) / संरक्षित वन (पीएफ),	काहीच नाही
15.	आंतरराज्य ीय सीमा	काहीच नाही

1.1 2.0 प्रकल्प वर्णन

विद्यमान युनिटच्या उत्पादन क्षमतेबद्दल तसेच प्रस्तावित विस्तारानंतरचा तपशील खालील तक्त्यात दिला आहे

तक्ता 1 विद्यमान आणि प्रस्तावित उत्पादने उत्पादन मात्रा

अ.क्र.	औद्योगिक इकाई	उत्पादन / उप-उत्पादन	मात्रा (क्षमता)		
			विद्यमान	प्रस्तावित	संपूर्ण
1	साखर युनिट	टन ऊस गाळप प्रतिदिन (टीसीडी)	3500	6500	10000
a	उत्पादन	साखर (एमटी / एम)	12600	23400	36000
b	उप-उत्पादन	मोलॅसिस (एमटी / एम)	4200	7800	12000
		मड (एमटी/एम) दाबा	4200	7800	12000
		बॅग्स (एमटी / एम)	31500	58500	90000
		कार्बन (एॅमटी/ एॅम)	0	230	230
2	सहनिर्मिती	विद्युत (मेगावाट)	0	40	40
3	डिस्टिलरी	आरएस / इथेनॉल (केएलपीडी)	0	300	300

2.1 संसाधनाची आवश्यकता आणि पायाभूत सुविधा

अ (कच्च्या मालाची गरज

.1 कच्च्या मालाच्या खरेदीसाठी स्रोत : कच्चा माल स्थानिक बाजारपेठेत आणि आसपासच्या परिसरात सहज उपलब्ध आहे

.2 कच्च्या मालाच्या वाहतुकीची पद्धत : कच्च्या मालाची वाहतूक स्थानिक पातळीवर रस्त्याने केली जाईल.

.3 साइटवर स्टोरेज : कच्चा माल प्रकल्पाच्या ठिकाणी स्टोरेज यार्डमध्ये मानकांनुसार साठवला जाईल . कच्च्या मालाच्या आवश्यकतेचा तपशील सादर केला आहे

तक्ता 4 कच्च्या मालाची आवश्यकता

अ. क्र.	कच्च्या माल	विद्यमान	प्रस्तावित	संपूर्ण	वाहतुकीचे साधन	उगम	Storage at Site
साखर							
1	ऊस (टीसीडी)	3500	6500	10000	रस्त्याने	कारखान्याच्या आवारात आजूबाजूला	साइटवर
2	- फॉस्फोरिक एसिड (एमटी / डी)	2.1	3.9	6	रस्त्याने	स्थानिक बाजारपेठ	गोदाम
3	चुना (एमटी / डी)	5.6	10.4	16	रस्त्याने	स्थानिक बाजारपेठ	गोदाम
4	बगॅस (एमटी / डी)	698	--	698	कन्वेयर बेल्टद्वारे	स्वतःचा	यार्ड
सह-उत्पादन							
1	बगॅस (एमटी / डी)	-	600	600	कन्वेयर बेल्ट द्वारा	स्वतःचा	यार्ड
2	कोळसा (एमटी / डी)	-	264	37.5	सडक से	स्थानिक बाजारपेठ	यार्ड
डिस्टिलरी							
1	सी मोलॅसिस (एमटी / डी)	--	1053	1053	पाइपलाइन द्वारे	स्वतःचे / स्थानिक बाजार	टाकी
	किंवा बी हेवी मोलॅसिस (एमटी / डी)	--	910	910	पाइपलाइन द्वारे	स्वतःचे / स्थानिक बाजार	टाकी
	0 आर ऊस सिरप (एमटी / डी)	--	1091	1091	रस्त्याने	साखर युनिट	साइटवर
2	बगॅस (एमटी / डी)	--	265	265	कन्वेयर बेल्ट द्वारा	स्वतःचा	यार्ड
3	कोळसा (एमटी / डी)	--	155	155	सडक से	स्थानिक बाजारपेठ	यार्ड

ब) जमिनीच्या वापराचा तपशील

प्रकल्पस्थळामधील विद्यमान व प्रस्तावित जमीन वापर पद्धतीचा तपशील खालील तक्त्यात दिला आहे

तक्ता 2 जमिनीचा वापर

अ.क्र.	वर्णन	क्षेत्रफळ चौ.मी.,	% क्षेत्रफळ
1	एकूण भूखंड क्षेत्र	262929	100.00
2	एकूण बांधलेले क्षेत्र { अँडमिन बिल्डिंग. प्रक्रिया गृह, गोदाम, साठवणूक }	14015	5.33
3	एकूण रस्ते क्षेत्र {परिमाण आणि वळण त्रिज्या सह}	34180	13.00
4	एकूण लागवड क्षेत्र (प्रस्तावित आणि विद्यमान वनस्पती तपशीलांसह)	87643.19	33.33
5	एकूण युटिलिटीज क्षेत्र { बाँयलर/ स्टॅक/ डीजी सेट/ कूलिंग टॉवर/ ईटीपी/ कॅन्टीन इ. }	54491	20.72
6	एकूण साठवण क्षेत्र {फिनिश माल / कच्चा माल / धोकादायक - धोकादायक नसलेली साठवण / पाणी / प्रक्रिया केलेले सांडपाणी / इंधन / राख / भंगार / फायर हायड्रेंट स्टोरेज इ. }	21000	7.99

क) विजेची गरज

प्रस्तावित विस्तारीकरणानंतर साखर संकुलाची एकूण विजेची गरज 10 मेगावॉट होणार आहे. 2*32टीपीएच बाँयलर (विद्यमान) आणि 1*55 टीपीएच बाँयलर (प्रस्तावित) पासून स्वतःच्या कॅप्टिव्ह पॉवर जनरेशनमधून विजेची गरज भागविली जाईल.

तक्ता 6 विजेच्या गरजेचा तपशील

अ.क्र.	तपशील	खास
1.	एकूण वीज निर्मिती	40 मेगावॉट
2.	एकूण वीज वापर	10 मेगावाट

तसेच प्रस्तावित डिस्टिलरी विभागासाठी 55 टीपीएचचा इंसीनरेशन बाँयलर बसविण्यात येणार आहे. वीज पुरवठा खंडित झाल्यास किंवा आपत्कालीन परिस्थितीत डीजी सेटमध्ये एचएसडी डिझेलचा वापर केला जाईल. इंधन आणि वीज वापराचा तपशील खालील तक्त्यात दिला आहे

तक्ता 3 इंधनाची आवश्यकता

अ. क्र.	बॉयलर क्षमता			इंधन प्रकार		इंधन आवश्यकता (टीपीडी)		
	विद्यमान	प्रस्तावित	संपूर्ण	विद्यमान	प्रस्तावित	विद्यमान	प्रस्तावित	संपूर्ण
1	2 * 32 टीपीएच बॉयलर	1 * 55 टीपीएच बॉयलर	2 * 32 टीपीएच आणि 1 * 55 टीपीएच बॉयलर	बगॅस	Bagasse	698	600	1298
2	--	55 टीपीएच इन्सिनरेटर बॉयलर	1 * 55 टीपीएच इन्सिनरेटर बॉयलर	--	बगॅस + कॉन. एसडब्ल्यू	0	265 + 618	265 + 618
					भारतीय कोळसा / आयातित कोळसा + कॉन.	0	155 + 618	155 + 618

ड) पाण्याची गरज

तक्ता 8 पाण्याची गरज

अ.क्र.	झाड	सध्याच्या ताज्या पाण्याची आवश्यकता (सीएमडी)	प्रस्तावित ताज्या पाण्याची आवश्यकता (सीएमडी)	विस्तारानंतर एकूण ताज्या पाण्याची आवश्यकता (सीएमडी)
1.	साखर आणि सहनिर्मिती	420	00	420
2.	डिस्टिलरी	000	1083	1083
	संपूर्ण	420	1083	1503

पाण्याची गरज आणि सांडपाणी निर्मिती

1. शुगर एंड को-जनरेशन युनिट

तक्ता 4 विद्यमान साखर कारखान्याचे पाण्याचे अंदाजपत्रक

अ.क्र.	तपशील	पाण्याची गरज (केएलडी)	उपभोग / तोटा (केएलडी)	पुनर्वापर / पुनर्प्राप्ती (केएलडी)	कचरा निर्मिती (केएलडी)	शेरा
	घरगुती हेतू					

	पाळीव	30	10	00	20	उपचारानंतर बागकामासाठी जमिनीवर
औद्योगिक उद्देश्य						
1	बॉयलर 2 *	1486	30	1441	15	सध्याच्या ईटीपीमध्ये प्रक्रिया करून सिंचनासाठी जमीन
2	32 टीपीएच डीएम प्लांट	50	45	0	5	
3	पाण्यावर प्रक्रिया करा	320	160	0	210	
4	उपकरणे धुणे	55	0	0	55	
5	Condenser Water	0	0	350	0	
6	Spray pond blowdown	350	250	0	100*	
7	कूलिंग टॉवर	300	270	0	30	
8	अतिरिक्त कंडेन्सेट का पुनर्चक्रण	0	0	350	0	
संपूर्ण		2561	755	2141	315	

निव्वळ पाण्याची गरज अशी असेल:

औद्योगिक प्रयोजन: 2561 - 2141 = 420 केएलडी

साखर कारखान्याकडून अतिरिक्त कंडेन्सेट उपलब्ध होत असल्याने सध्याच्या साखर युनिट आणि को-जनरेशन युनिटसाठी केवळ 420 केएलडी ची गरज भासणार आहे.

२) घरगुती उद्देश :

सध्या पाण्याची गरज 30 केएलडी आहे.

सांडपाणी निर्मिती :

औद्योगिक - 315 केएलडी पैकी साखरेचे सांडपाणी - 265 केएलडी, आणि सह-निर्मिती वीज प्रकल्पाचे सांडपाणी - 50 केएलडी (को-जेन सांडपाणी -50 केएलडी, त्यापैकी 15 केएलडी बॉयलर फ्लो-डाऊन, 30 केएलडी कूलिंग टॉवर फ्लो -डाऊन आणि 5 केएलडी डीएम प्लांट रिजेक्ट)

2. घरगुती - 20 केएलडी

तक्ता 5 प्रस्तावित 6500 टीसीडी साखर आणि 40 मेगावॉट सहनिर्मिती वीज प्रकल्पासाठी पाण्याचे

अंदाजपत्रक

अ.क्र.	तपशील	पाण्याची गरज (केएलडी)	उपभोग / तोटा (केएलडी)	पुनर्वापर / पुनर्प्राप्ती (केएलडी)	कचरा निर्मिती (केएलडी)	शेरा
घरगुती हेतू						
	पाळीव	10	2	00	8	उपचारानंतर बागकामासाठी जमिनीवर
औद्योगिक उद्देश्य						
1	बॉयलर 1 * 55 टीपीएच	1320	26	1238	13	1000 केएलडीपर्यंत अपग्रेड झाल्यानंतर विद्यमान ईटीपीमध्ये उपचार केले जातील
2	डीएम प्लांट	95	85	0	10	
3	Process वॉटर	595	150	0	445	
4	उपकरणे धुणे	70	0	0	70	
5	Condenser Water	0	0	1170	0	
6	Spray pond blowdown	500	350	0	150*	
7	कूलिंग टॉवर	500	450	0	50	
8	अतिरिक्त कंडेनसेट का पुनर्चक्रण	0	0	1170	0	
संपूर्ण		3080	1211	3578	588	

निव्वळ पाण्याची गरज अशी असेल:

औद्योगिक उद्देश्य: $3080 - 3578 = -498$ केएलडी. (498 केएलडी पाण्याची बचत केली जाईल, त्यापैकी 420 केएलडी 3500 टीसीडी साखर युनिटची पाण्याची गरज भागविण्यासाठी वापरली जाईल आणि उर्वरित 78 केएलडी पाणी साठवले जाईल आणि कूलिंग टॉवर आणि बॉयलरसाठी मेक अप वॉटर म्हणून डिस्टिलरीसाठी वापरले जाईल). त्यामुळे साखर कारखान्याकडून अतिरिक्त कंडेनसेट उपलब्ध होत असल्याने प्रस्तावित साखर कारखान्यासाठी पाण्याची गरज भासणार नाही.

२) घरगुती उद्देश :

सध्या पाण्याची गरज 30 केएलडी असून साखर व सहनिर्मिती विभागाच्या प्रस्तावित प्रकल्पानंतर अतिरिक्त १० केएलडी पाण्याची गरज भासणार आहे.

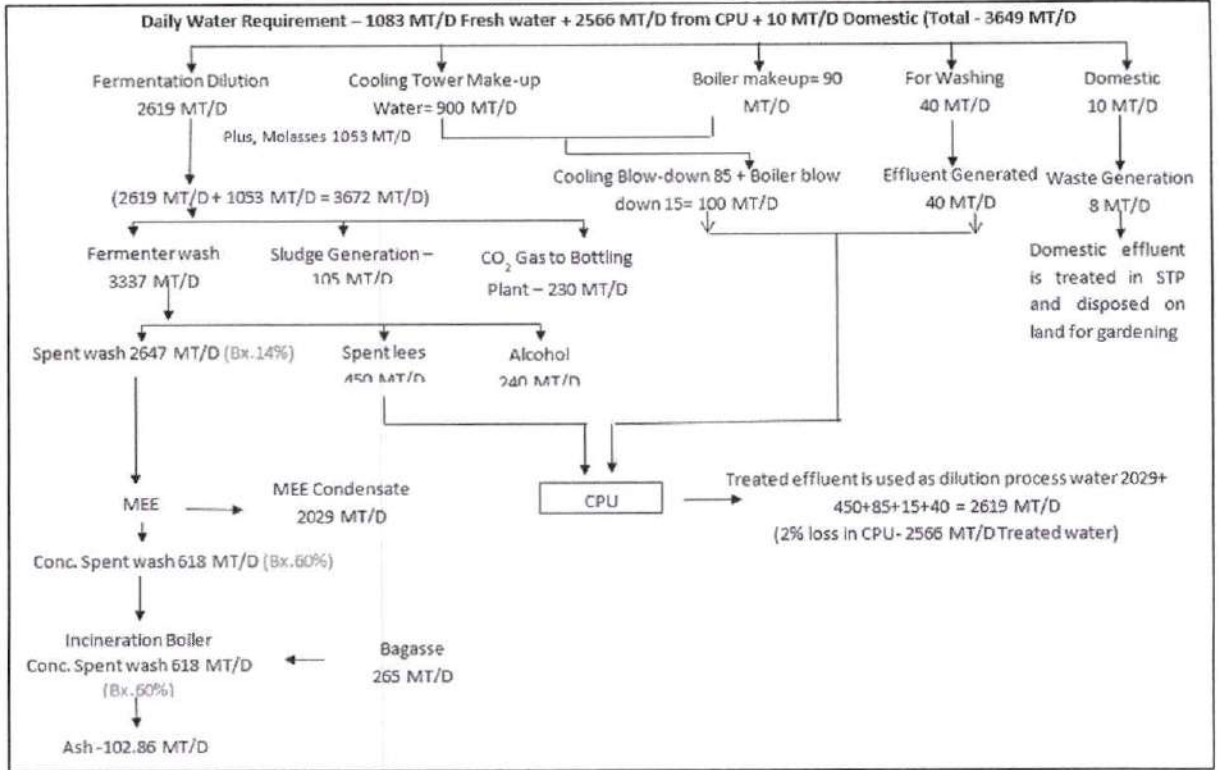
सांडपाणी निर्मिती :

औद्योगिक - 588 केएलडी, त्यापैकी साखर ेचे सांडपाणी - 515 केएलडी, आणि सह-निर्मिती वीज प्रकल्पाचे सांडपाणी - 73 केएलडी (को-जेन सांडपाणी -138 केएलडी, त्यापैकी 13 केएलडी बॉयलर फुटणे, 50 केएलडी कूलिंग टॉवर ब्लो -डाउन आणि 10 केएलडी डीएम प्लांट रिजेक्ट)

2. घरगुती - 8 केएलडी

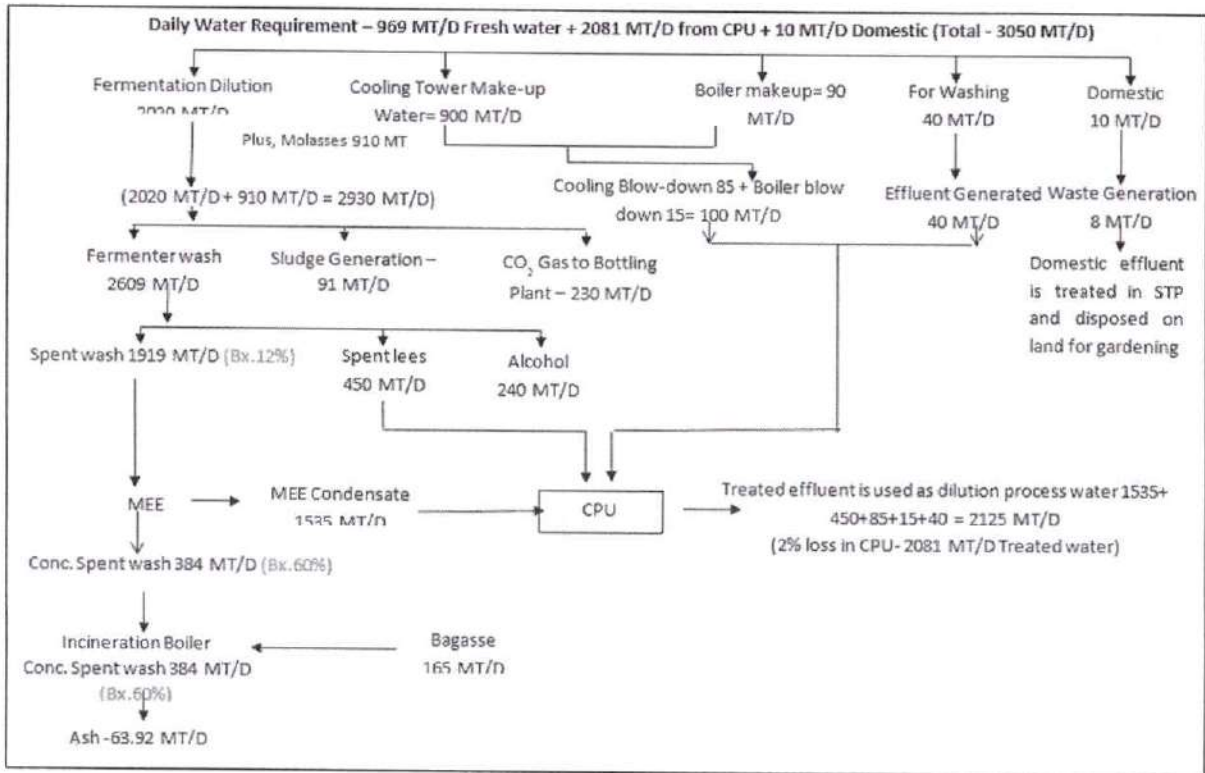
पाण्याची गरज आणि सांडपाणी निर्मिती

2. डिस्टिलरी यूनिट

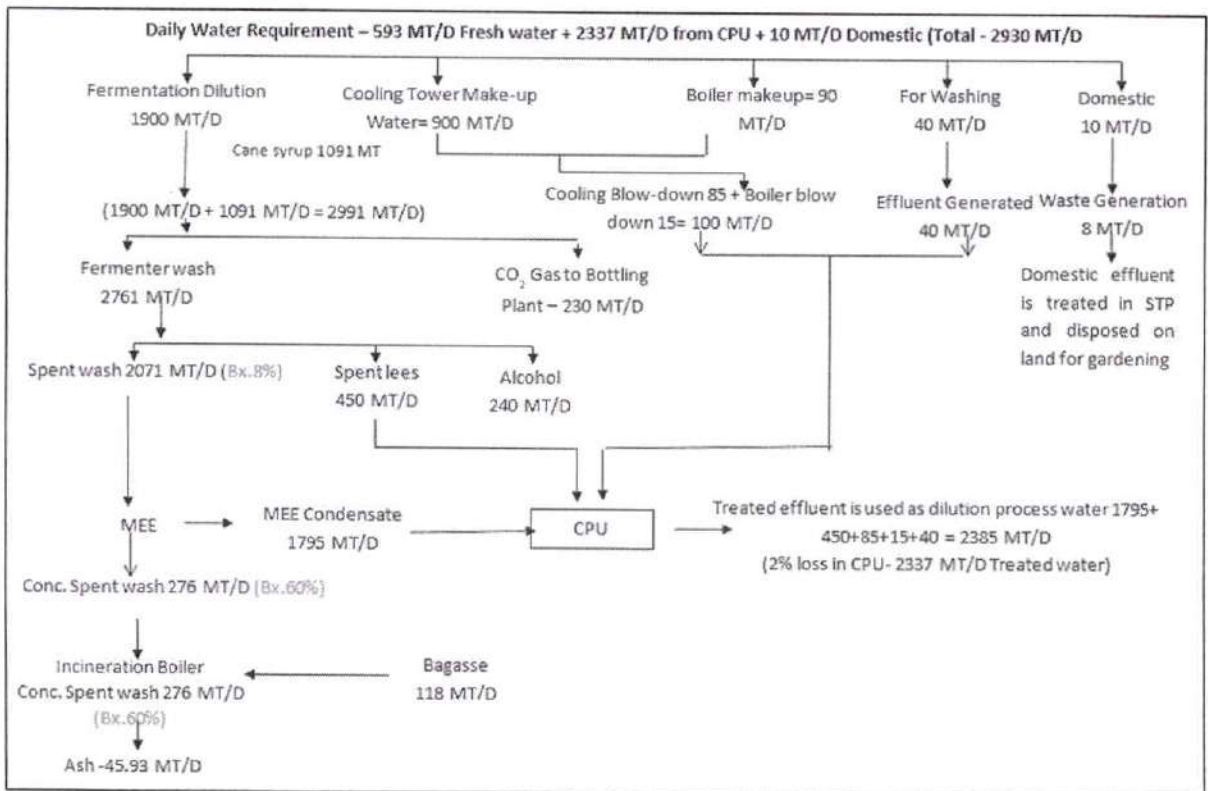

आकृती 1 कच्चा माल म्हणून सी मोलेसिसवर आधारित डिस्टिलरी युनिटसाठी पाणी / मास बॅलन्स

फ्लोशीट

आकृती 2 कच्चा माल म्हणून बी हेवी मोलॅसिसवर आधारित डिस्टिलरी युनिटसाठी पाणी / मास बॅलन्स फ्लोशीट

आकृती 3 कच्चा माल म्हणून उसाचा रस / सिरपवर आधारित डिस्टिलरी युनिटसाठी पाणी / मास बॅलन्स
फ्लोशीट

तक्ता 6 विविध कच्च्या मालासाठी पाणी वापराचा तपशील

अ.क्र.	प्रपोज करा	पाण्याचा वापर (सीएमडी)		
		सी मोलॅसिस	बी हेवी मोलॅसिस	उसाचा रस / सिरप
घरगुती				
1	घरगुती	10	10	10
औद्योगिक				
1	प्रक्रिया [संपादन]	2619	2020	1900
2	बॉयलर मेकअप	90	90	90
3	कूलिंग टॉवर मेकअप	900	900	900
4	वॉशिंग	40	40	40
	संपूर्ण	3649	3050	2930

तक्ता 7 विविध कच्च्या मालासाठी सांडपाणी निर्मितीचा तपशील

अ.क्र.	प्रपोज करा	सांडपाणी निर्मिती (सीएमडी)			टिप्पणी
		सी मोलॅसिस	बी हेवी मोलॅसिस	उसाचा रस / सिरप	
घरगुती					
1	घरगुती	8	8	8	सेप्टिक टँक/ सोक पिट
औद्योगिक					
1	प्रक्रिया (खर्च वॉश)	2647**	1919**	2071**	** (कच्चा खर्च)
a	Conc Spendwash	618*	384*	276*	55 टीपीएच इन्सिनरेटर बॉयलरमध्ये
b	Spentlees	450	450	450	सीपीयू ला
c	MEE Condensates	2029	1535	1795	सीपीयू (रॉ स्पेंडवॉश-कॉन) को.स्पेंडवॉश-
2	बॉयलर उडून गेला	15	15	15	सीपीयू ला
3	कूलिंग टॉवर उडून गेला	85	85	85	सीपीयू ला
4	वॉशिंग	40	40	40	सीपीयू ला
	संपूर्ण	2619	2125	2385	

तक्ता 8 विविध कच्च्या मालासाठी झेडएलडी प्रणालीतून पुनर्वापर केलेले प्रक्रिया केलेले सांडपाणी

प्रपोज करा	सांडपाणी निर्मिती (सीएमडी)	टिप्पणी
------------	----------------------------	---------

श्री. ना.		सी मोलॅसिस	बी हेवी मोलॅसिस	उसाचा रस / सिरप	
1	सीपीयूमधून प्रक्रिया केलेले सांडपाणी पुनर्नवीनीकरण	2566	2081	2337	काहीच नाही

तक्ता 9 औद्योगिक कारणासाठी विविध कच्च्या मालासाठी निव्वळ गोड्या पाण्याची गरज

अ.क्र.	प्रपोज करा	सांडपाणी निर्मिती (सीएमडी)		
		सी मोलॅसिस	बी हेवी मोलॅसिस	उसाचा रस / सिरप
औद्योगिक				
1	घरगुती पाणी वगळता एकूण पाण्याचा वापर	3649	3050	2930
2	सीपीयूमधून प्रक्रिया केलेले सांडपाणी पुनर्नवीनीकरण	2566	2081	2337
	निव्वळ ताज्या पाण्याची गरज	1083	969	593
	अल्कोहोलचे केएल / केएल	3.61	3.23	1.98

च) वायू उत्सर्जन व्यवस्थापन

तक्ता 10 बॉयलर आणि विद्यमान तसेच प्रस्तावित एपीसी उपकरणांचा तपशील

अ.क्र.	स्टॅक संलग्न आहे	इंधनाचा प्रकार	परिमाण (टीपीडी)	मीटरमध्ये स्टॅक उंची	एपीसी उपकरण
साखर व सहकार विभाग					
1	विद्यमान 2 * 32 टीपीएच बॉयलर	Bagasse	698	65 मीटर	Wet Scruber
2	1 * 55 टीपीएच बॉयलर	Bagasse	600	65 मीटर	ईएसपी आणि 65 मीटर उंचीचा स्टॅक प्रदान केला जाईल
2	1 * 55 टीपीएच इन्सिनरेटर बॉयलर	कॉन. स्पॅडवॉश + बागासे ओआर	618 + 265	70	ईएसपी आणि 70 मीटर उंचीचा स्टॅक प्रदान केला जाईल
		कॉन. खर्च वॉश + कोळसा	618 + 155		
3	1 * 320 केव्हीए आणि 1 * 120 केव्हीए डीजी सेट	एचएसडी		छत से 6 मीटर ऊपर	Acoustic आवार

ग) घनकचरा व्यवस्थापन

धोकादायक नसलेला घनकचरा :

तक्ता 11 घनकचरा निर्मिती व त्याचे व्यवस्थापन यांचा तपशील

अ.क्र.	कचऱ्याचे वर्णन	परिमाण	संकलन आणि विल्हेवाट लावण्याची पद्धत
1.	बॉयलर राख (एमटी / डी)		
	2 * 32 टीपीएच चे विद्यमान बॉयलर आणि प्रस्तावित 1 * 55 टीपीएच बॉयलर		
	इंधन म्हणून बगास	19.47	वीट उत्पादकांना विक्री/ कंपोस्टिंगमध्ये फिलर मटेरियल म्हणून वापरले जाते
	प्रस्तावित 50 टीपीएच इन्सिनरेटर बॉयलर (इंधन म्हणून केंद्रित खर्च + बॅगास / कोळसा)		
	इंधन म्हणून बगास किंवा	102.86	प्रेसमडमध्ये मिसळून पोटॅश युक्त खत म्हणून शेतकऱ्यांना विकले
	इंधन म्हणून कोळसा	114.38	
2.	ईटीपी आणि सीपीयू गाळ (एमटी / ए)	150	बॉयलरच्या राखेत प्रेसमड मिसळून खत म्हणून विकले जाते
इतर घनकचरा			
अ.क्र.	कचऱ्याचे वर्णन	मात्रा (किलो / एम)	संकलन आणि विल्हेवाट लावण्याची पद्धत
1.	कागदाचा कचरा	40	मॅन्युअली संकलित करून ठराविक क्षेत्रात
2.	प्लास्टिक कचरा	35	साठवून विक्रेत्यांना विकले जाते
3.	पालिकेचा घनकचरा		
	नॉन-बायोडिग्रेडेबल	200	स्वतः गोळा करून विक्रेत्यांना विकले जाते
	जैव-विघटन योग्य	2500	कंपोस्टिंगमध्ये वापरले जाते

धोकादायक कचरा व्यवस्थापन :

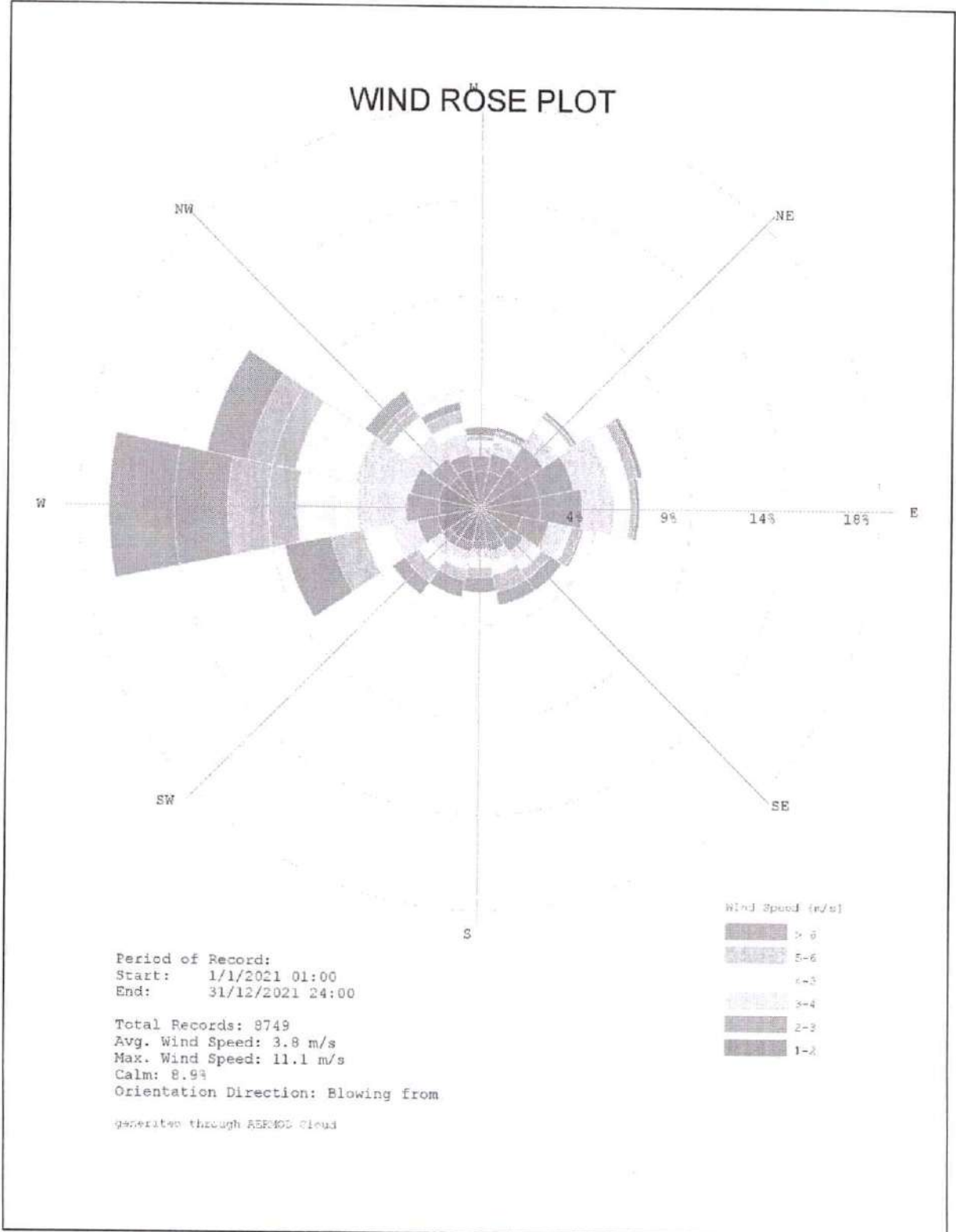
तक्ता 17 निर्माण होणाऱ्या घातक कचऱ्याचा तपशील आणि त्याची विल्हेवाट

अ.क्र.	प्रवर्ग	कचरा	परिमाण			विल्हेवाट
			विद्यमान	प्रस्तावित	संपूर्ण	
1	5.1	Spent ऑइल	100 किलो /	200 किलोग्राम /	300 किलोग्राम /	लीक प्रूफ कंटेनरमध्ये गोळा करून बैलगाडीसाठी स्नेहक तेल म्हणून वापरले जाते
2	33.1	रिकामे बॅरल / कंटेनर	20 नाही	५० ना.	70 ना.	अधिकृत रिसायकलर्सना विकले

1.2 - 3.0 बेसलाइन पर्यावरणीय स्थिति

1.3 - 3.1 वायु पर्यावरण

1.4 3.1.1 अभ्यास क्षेत्राची हवामानविषयक वैशिष्ट्ये

अभ्यास क्षेत्रासाठी पवन गुलाब आकृती (उडणे)

तक्ता 12 वातावरणातील हवेची गुणवत्ता निरीक्षण स्थळांचा तपशील

अ.क्र.	खेडे	प्रकल्प स्थळापासून अंतर (किमी)	प्रकल्प स्थळासंदर्भात दिशानिर्देश	अक्षांश	रेखांश
1.	प्रकल्प स्थळ	--	--	19.025704°	77.1287°
2.	भेंडेगाव	3.4	ENE	19.041175°	77.160983°
3.	पिपरनवाडी (शेळवाडी)	6.9	E	19.036732°	77.181757°
4.	सोनखेड	9.1	E	19.030066°	77.21508°
5.	खडक मांजरी	2.3	एसई.	19.014727°	77.147527°
6.	हर्षद	5.4	एसई.	18.999201°	77.169367°
7.	शेवडी	2.6	एनएनई	19.048758°	77.140269°
8.	पांगरी	3.4	WSW	19.016856°	77.099617°
9.	आडगाव	7.8	WSW	19.014757°	77.05695°

तालिका 13 परिवेशी हवा गुणवत्ता निगरानी परिणाम

अ. क्र.	स्थान ाचे नाव आणि स्थानाचा प्रकार	Parameter	SO2	एनओएक्स	पीएम 10	पीएम 2.5	सीओ.
		एकक	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	मिलीग्राम / मी ³
		एनएएक्यू मानक	≤80	≤80	≤100 रुपये	≤60	≤04
1	प्रकल्प स्थळ (प्रदूषणाचा स्रोत)	किमान	10.2 2	18.90	55.90	28.40	0.41
		कमाल	17.8 0	23.60	74.10	40.30	0.71
		सरासरी	13.8 4	21.95	68.94	32.62	0.56
		98 प्रतिशत	17.4 3	23.60	74.10	39.52	0.71
2	भेंडेगाव	किमान	4.90	13.60	39.60	14.90	0.39
		कमाल	10.3 0	17.80	47.30	23.20	0.61
		सरासरी	8.00	15.58	42.89	18.20	0.51
		98 प्रतिशत	10.2 1	17.52	46.79	22.28	0.6054
3		किमान	7.90	12.80	42.70	15.90	0.24

अ. क्र.	स्थान ाचे नाव आणि स्थानाचा प्रकार	Parameter	SO2	एनओएक्स	पीएम 10	पीएम 2.5	सीओ.
		एकक	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	मिलीग्राम / मी ³
		एनएएक्यू मानक	≤80	≤80	≤100 रुपये	≤60	≤04
	पिपरनवाडी (शेळवाडी)	कमाल	11.30	20.29	50.60	23.50	0.45
		सरासरी	9.72	15.79	46.65	19.15	0.35
		98 प्रतिशत	11.27	19.70	50.49	22.81	0.45
4	सोनखेड	किमान	5.98	15.30	41.30	18.90	0.19
		कमाल	13.15	23.60	60.30	30.50	0.68
		सरासरी	9.24	18.48	52.14	24.28	0.42
		98 प्रतिशत	12.69	23.14	60.21	30.50	0.67
5	खडक मांजरी	किमान	4.40	10.10	40.60	16.50	0.12
		कमाल	11.00	17.65	58.60	23.50	0.50
		सरासरी	7.21	14.25	45.73	20.33	0.26
		98 प्रतिशत	10.69	17.35	54.55	23.46	0.48
6	हर्षद	किमान	6.85	10.90	39.80	18.90	0.29
		कमाल	9.62	16.32	45.10	23.70	0.57
		सरासरी	8.53	13.91	42.72	21.05	0.45
		98 प्रतिशत	9.61	15.80	45.05	23.61	0.57
7	शेवडी	किमान	6.98	10.50	37.50	16.90	0.25
		कमाल	10.20	16.66	43.20	24.60	0.54
		सरासरी	8.36	14.20	40.58	19.71	0.40
		98 प्रतिशत	10.15	16.45	43.15	24.10	0.53
8	पांगरी	किमान	6.80	12.70	38.10	15.80	0.21

अ. क्र.	स्थानाचे नाव आणि स्थानाचा प्रकार	Parameter	SO ₂	एनओएक्स	पीएम 10	पीएम 2.5	सीओ.
		एकक	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	मिलीग्राम / मी ³
		एनएएक्वू मानक	≤80	≤80	≤100 रुपये	≤60	≤04
		कमाल	9.00	17.50	47.20	20.30	0.55
		सरासरी	7.80	15.32	40.90	18.02	0.36
		98 प्रतिशत	8.954	17.45	46.694	20.3	0.5362
9	आडगाव	किमान	6.80	13.54	35.84	17.60	0.29
		कमाल	9.30	17.90	46.10	24.50	0.61
		सरासरी	8.11	15.58	40.96	21.39	0.43
		98 प्रतिशत	9.19	17.81	45.78	24.5	0.60

1.5 3.2 पाण्याचे वातावरण

शिवनी (जामगा), तालुका- लोहा, जिल्हा- नांदेड, महाराष्ट्र येथे हे युनिट आहे. बहुतांश अभ्यासक्षेत्र (जागेभोवती 10 किमी) शेतजमिनीच्या वापराखाली आहे. उद्योगापासून 4.6 किमी अंतरावर असलेल्या गोदावरी नदीतून हा उद्योग ताजे पाणी उचलत आहे. संबंधित प्राधिकरणांकडून ही परवानगी यापूर्वीच उद्योगाकडे उपलब्ध आहे. झाडी नदी उद्योगापासून 0.5 किमी अंतरावर वाहत आहे.

गोदावरी नदी हा शेतीसाठी पाण्याचा मुख्य स्रोत आहे. प्रकल्पस्थळापासून 4.6 किमी अंतरावर ही नदी वाहत असून आजूबाजूच्या गावांमध्ये घरगुती व पिण्यासाठी पर्यायी स्रोत म्हणून भूजलाचा वापर केला जातो. म्हणूनच, अभ्यास क्षेत्रातील भूजल गुणवत्ता आणि पृष्ठभागावरील पाण्याची गुणवत्ता या दोन्हीच्या विद्यमान आधारभूत स्थितीचे मूल्यांकन करणे महत्वाचे आहे.

1.6 3.2.1 भूजल

तक्ता 14 भूजल गुणवत्ता निरीक्षण नमुना ठिकाणांचा तपशील

अ.क्र..	प्रतीक	गावाचे नाव	येथून गोळा केलेले नमुने	प्रकल्प स्थळापासून अंतर {किमी}	दिशा	अक्षांश	रेखांश
1.	जीडब्ल्यू -1	भेंडेगाव	बोअरवेल (पाईप)	3.4	ENE	19.041058°	77.16085°
2.	जीडब्ल्यू -2	सोनखेड	विहीर खोदली	9.3	E	19.031260°	77.214739°
3.	जीडब्ल्यू -3	खडक मांजरी	बोअरवेल (पाईप)	2.5	एसई.	19.01488°	77.147702°

अ.क्र..	प्रतीक	गावाचे नाव	येथून गोळा केलेले नमुने	प्रकल्प स्थळापासून अंतर {किमी}	दिशा	अक्षांश	रेखांश
4.	जीडब्ल्यू-4	शेवडी	बोअरवेल (पाईप)	2.4	एनएनई	19.048794°	77.140232°
5.	जीडब्ल्यू-5	पांगरी	विहीर खोदली	2.4	WSW	19.016937°	77.099986°
6.	जीडब्ल्यू-6	आडगाव	बोअरवेल (पाईप)	7.9	WSW	19.015535°	77.056626°
7.	जीडब्ल्यू-7	सुनेगाव	बोअरवेल (पाईप)	7.2	SSW	18.96857°	77.107456°
8.	जीडब्ल्यू-8	दादडगाव	हॅड पंप	8.7	ENE	19.074353°	77.199257°

तक्ता 15 अभ्यास क्षेत्राच्या 10 किमी परिघात भूजल विश्लेषण अहवाल

Sr. No	Parameters	Unit	Groundwater quality monitoring locations										Desirable	Permissible	
			GW-1	GW-2	GW-3	GW-4	GW-5	GW-6	GW-7	GW-8	Standards				
Physical Parameters															
1	Temperature	°C	29.2	31.1	26.5	26.4	32	32.2	32.6	28.3	Not Specified				
2	pH	pH Unit	7.31	7.27	7.51	7.48	7.43	7.32	7.31	7.59	6.5- 8.5	No relaxation			
3	Colour	Hazen	< 5	< 5	< 5	< 5	< 5	< 5	< 5	< 5	Not Specified				
4	Turbidity	NTU	0.2	2.9	0.1	5.5	0.1	0.5	0.1	0.6	1	5			
5	Total Suspended Solids	mg/l	1.8	3.5	0.6	61.1	7.3	1.8	2.4	8.6	Not Specified				
6	Total Dissolved Solids	mg/l	483.4	488.4	652.6	474.8	911.4	510	906.6	588	500	2000			
7	Total Solids	mg/l	485.2	491.9	653.2	535.9	918.6	511.8	909	596.6	Not Specified				
Chemical Parameters															
8	Total Alkalinity (as CaCO3)	mg/l	220	260	164	352	352	210	292	236	200	600			
10	Total Hardness (as CaCO3)	mg/l	292	356	232	364	544	244	352	364	200	600			
11	Calcium (as Ca)	mg/l	78.55	96.19	72.14	57.7	153.9	54.5	102.6	105.8	75	200			
12	Magnesium (as Mg)	mg/l	23.33	28.19	36.94	53.46	38.88	26.2	23.33	24.3	30	100			
13	Chloride (as Cl-)	mg/l	76.52	60.41	149	108.73	145	82.2	181.22	78.53	250	1000			
14	Sulphate (as SO4-2)	mg/l	63.2	58.4	97.6	27.6	113.2	66.8	90.6	127.2	200	400			
15	Fluoride (as F)	mg/l	0.012	0.009	0.01	0.012	0.009	0.01	0.02	0.014	1-1.5	No relaxation			
16	Silica (SiO2)	mg/l	4.18	3.86	3.2	1.81	3.43	2.64	4.75	1.79	Not Specified				
Demand And Nutrient Parameters															

Sr. No	Parameters	Unit	Groundwater quality monitoring locations										Desirable	Permissible
			GW-1	GW-2	GW-3	GW-4	GW-5	GW-6	GW-7	GW-8				
17	Biochemical Oxygen Demand (at 27degC for 3 days)	mg/l	ND	3.0	ND	2.0	2.6	3.8	4	3.2			IS 10500:2012 Standards	Not Specified
18	Chemical Oxygen Demand	mg/l	ND	7	ND	8	9	8	6	9			Not Specified	Not Specified
19	Phosphate (as PO4)	mg/l	0.01	0.04	0.16	ND	1.14	ND	0.25	ND			Not Specified	Not Specified
20	Total Kjeldhal Nitrogen	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND			Not Specified	Not Specified
21	Sodium (as Na)	mg/l	81	68.4	156	121	129		203	82.4			Not Specified	Not Specified
22	Potassium (as K)	mg/l	17	8.5	23	20.5	22.2		32	11.4			Not Specified	Not Specified
Heavy Metals & Metalloids														
23	Aluminium (as Al)	mg/l	ND	ND	ND	ND	0.04	ND	ND	ND			Not Specified	Not Specified
24	Arsenic (as As)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND			0.01	0.05
25	Boron (as B)	mg/l	0.04	0.05	0.03	0.03	0.03	0.06	0.04	0.01			Not Specified	Not Specified
26	Cadmium (as Cd)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND			0.003	No Relaxation
27	Chromium (as Cr)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND			0.05	No Relaxation
28	Copper (as Cu)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND			0.05	1.5
29	Iron (as Fe)	mg/l	ND	0.19	0.24	ND	1.12	0.84	0.32	0.04			0.3	No Relaxation
30	Manganese (as Mn)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND			Not specified	Not specified
31	Mercury (as Hg)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND			0.001	No Relaxation

Sr. No	Parameters	Unit	Groundwater quality monitoring locations								Desirable	Permissible		
			GW-1	GW-2	GW-3	GW-4	GW-5	GW-6	GW-7	GW-8				
32	Nickel (as Ni)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	IS 10500:2012 Standards	No Relaxation	
33	Selenium (as se)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	Not specified		
34	Zinc (as Zn)	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	5	15	
Bacteriological Parameter														
35	Total Coliform	/100ml	13	> 1600	< 2	< 2	< 2	> 1600	< 2	> 1600	> 1600	13	Not specified	
36	E. Coli	/100ml	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent	Present	Absent	Absent	Absent	Absent	Not specified	

१.७ ३.२.२ पृष्ठभागावरील पाणी

तक्ता 22 पृष्ठभागावरील पाण्याची गुणवत्ता निरीक्षण स्थळांचा तपशील

अ. क्र.	प्रतीक	गावाचे नाव	वॉटर बॉडीचा प्रकार	प्रकल्प स्थळापासून अंतर (किमी)	दिशा	अक्षांश	रेखांश
१.	एसड ब्ल्यू-१	भेंडेगाव	(भिकर सांगवी नदी)	३.६	ENE	१९.०३९५६ ५°	७७.१६८१ ७६°
२.	एसड ब्ल्यू-२	पेनूर (बु.)	(गोवावरी नदी)	४.८	एनड ब्ल्यू	१९.०६८२२ ७°	७७.१०१४ ७२°
३.	एसड ब्ल्यू--३	कौलगाववाडी	(गोवावरी नदी)	७.६	एनएनई	१९.१३१७४ ०°	७७.१६३० ७६°
४.	एसड ब्ल्यू-४	साठेफळ	(गोवावरी नदी)	९.२	NNW	१९.१०७७० १°	७७.१०२१३ ०°
५.	एसड ब्ल्यू-५	धानोरा मोत्या	(गोवावरी नदी)	५.६	N	१९.०८०३६ ८°	७७.१२३९ ९९°
६.	एसड ब्ल्यू-६	शिवनी आभागा जवळ	(झोड नदी)	२.०	SSW	१९.०१७७९ ९°	७७.१२५८ ४८°

तक्ता 16 अभ्यास क्षेत्राच्या 10 किमी परिघात पृष्ठभागजल विश्लेषण अहवाल

Sr. No	Parameters	Unit	Bhen degaon	Penur Bk.	Kaulaga onwadi	Sathe phal	Dhanora Motya	Shivani Abhaga
Physical Parameters								
१	Temperature	°C	२९.२	२९.५	३०.२	३०.४	२९.७	३१.८
२	pH	pH Unit	७.६२	८.१३	७.७१	७.६३	७.९३	७.११
३	Colour	Hazen	७.५	१०	<५	<५	<५	<५
४	Turbidity	NTU	१३	६.५	५.०	१.९	५.१	७
५	Conductivity	µmhos/cm	९१२	६२१	६५३	६४८	६११	५९६
६	Total Suspended Solids	mg/l	१०५.२	११०.६	६०.७	१९.७	१२६.८	९.३
७	Total Dissolved Solids	mg/l	४१५	३६४.६	३८०.८	२८०	३८७	४२१

Sr. No	Parameters	Unit	Bhen degaon	Penur Bk.	Kaulaga onwadi	Sathe phal	Dhanora Motya	Shivani Abhaga
૮	Total Solids	mg/l	૫૨૦.૨	૪૭૫.૨	૪૪૧.૫	૨૯૯.૭	૫૧૩.૮	૪૩૦
Chemical Parameters								
૯	Total Alkalinity (as CaCO ₃)	mg/l	૨૮૦	૧૬૦	૧૭૨	૧૦૭	૪૪	૩૧૨
૧૦	Total Hardness (as CaCO ₃)	mg/l	૩૨૦	૨૦૮	૨૧૬	૨૧૨	૨૦૪	૨૮૪
૧૧	Calcium (as Ca)	mg/l	૪૬.૪૯	૩૩.૬૬	૪૦.૧	૧૯.૨	૨૫.૬૫	૬૫.૭૩
૧૨	Magnesium (as Mg)	mg/l	૪૯.૫૭	૩૦.૧૩	૨૮.૧૮	૩૯.૫	૩૪.૦૨	૨૯.૧૬
૧૩	Chloride (as Cl ⁻)	mg/l	૧૦૦.૭	૬૬.૪૫	૬૨.૪	૬૦.૪૧	૬૪.૪૩	૧૨.૦૮
૧૪	Sulphate (as SO ₄ -૨)	mg/l	૬૩.૨	૭૭.૭	૮૫.૮	૭૭.૯	૮૨.૫	૧૩.૨
૧૫	Fluoride (as F)	mg/l	૦.૦૨	૦.૦૦૭	ND	૦.૦૬	૦.૦૦૭	૦.૦૧૨
૧૬	Silica(SiO ₂)	mg/l	૧.૩૨	૨.૮૫	૨.૪૪	૨.૪૨	૨.૩૬	૬.૧૫
Demand And Nutrient Parameters								
૧૭	Dissolved Oxygen	mg/l	૫.૮	૭.૬	૭.૩	૭.૨	૭.૭	૬.૭
૧૮	Biochemical Oxygen Demand (at ૨૭degC for ૩ days)	mg/l	૩.૫	૭.૪	૮.૭	૨.૮	૪.૦	૩.૮
૧૯	Chemical Oxygen Demand	mg/l	૧૧.૮	૧૦.૩	૧૨.૧	૧૧.૨	૧૦.૪	૧૦.૩
૨૦	Phosphate (as PO ₄)	mg/l	૦.૨	૦.૦૧	ND	ND	ND	૦.૧
૨૧	Total Kjeldhal Nitrogen	mg/l	ND	ND	ND	ND	ND	ND

Sr. No	Parameters	Unit	Bhen degaon	Penur Bk.	Kaulaga onwadi	Sathe phal	Dhanora Motya	Shivani Abhaga
२२	Nitrate (as N)	mg/l	२.३५	०.०३	०.०३	०.०४	०.०६	०.०१
२३	Sodium (as Na)	mg/l	१०३	७२	७८	८४	९१	१८
२४	Potassium (as K)	mg/l	१२.५	१०.३	११.६	१३	१३.२	७.२
Heavy Metals & Metalloids								
२५	Aluminium (as Al)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
२६	Arsenic (as As)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
२७	Boron (as B)	ND	०.०३	०.१५	०.०२	०.०१	०.०४	०.०१
२८	Cadmium (as Cd)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
२९	Total Chromium (as Cr)	ND	०.०३	०.०६	ND	०.०२	०.०३	०.०१
३०	Copper (as Cu)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३१	Iron (as Fe)	०.०५	०.०८	ND	०.०४	ND	ND	०.४२
३२	Manganese (as Mn)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३३	Mercury (as Hg)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३४	Nickel (as Ni)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३५	Selenium (as se)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३६	Zinc (as Zn)	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
Bacteriological Parameter								
३७	Total Coliform	/१००ml	४	२३	१३	१३०	< २	< २

१.८ ३.३ मातीचे वातावरण

तक्ता 24 माती नमुने घेण्याच्या ठिकाणांचा तपशील

अ.क्र.	गावाचे नाव	प्रकल्प स्थळापासून अंतर {किमी}	दिशा	अक्षांश	रेखांश
१.	प्रकल्प स्थळ	--	--	१९.०२५२२६°	७७.१३२०४७°
२.	सोनखेड	९.२	E	१९.०५०९२४°	७७.०९७६९५°
३.	खडक मांजरी	२.६	एसई.	१९.०१४२९२°	७७.१४८०२८°
४.	हर्षद	५.२	एसई.	१८.९९९१९८°	७७.१७३४९९°
५.	शेवडी	२.२	एनएनई	१९.०४८८९५°	७७.१४०२°
६.	आडगाव	७.८	WSW	१९.०१४५८१°	७७.०५६५६१°
७.	पेनूर (बु.)	४.५	एनडब्ल्यू	१९.०६८२३४°	७७.१०१४७५°
८.	सुनेगाव	७.३	SSW	१८.९७३८०२°	७७.१००११६°
९.	कौलगाववाडी	७.२	एनएनई	१९.१२२६२३°	७७.१३७६९४°

१.९ तक्ता १७ अभ्यास क्षेत्राच्या १० किमी परिघात मुदा विश्लेषण अहवाल

Sr. No.	Parameters	Unit	Project Site	Sonkth ed	Khadak Manjri	Hers ad	Shev di	Adga on	Penur Budruk	Sunega on	Kaulagoan wadi
१	pH	pH Unit	८.३	८.१	७.९	७.७	८	८.२	७.८	७.९	८.२
२	Conductivity	µs/cm	२५०	२१५	२२०	२२७	२३७	१९८	२०६	२८५	१८७
३	Chloride (as Cl -)	mg/kg	१६.५	१८.५	१५.६	१७.२	१९.३	१५.३६	२५.३	१९.५	२०.४
४	Organic Carbon	%	०.७७	०.८२	०.७९	१.०२	०.९८	०.८८	०.८६	०.७६	१.०२
	Available										
५	Phosphorus	mg/kg	२.६	१.८	१.९	१	१.८	१.३	१.१२	१.०५	१.२
	Available										
६	Potassium	mg/kg	६	५	८	४	३	४	५	५	८
७	Sulphate (as S)	%	६.५	८.६	१२.३	१०.२	१०.२	११.२	९.८	११.५	१०.५
	Water Holding										
८	Capacity	%	४३.६	४५	४२	५०	५२.१	४९.८	४८	३९.८	४०.८
९	Iron (as Fe)	%	१.२	१.८	१.६	१.४	१.१	१.२	१.३	१.५८	१.४७
१०	Moisture	%	८.५	८.६	८.७	८.६	८.९	८.४	८.१	८	८.३
११	Calcium (as Ca)	mg/kg	५२.३	५०.४	५२.६	५३.४	५१.४	५३.८	५४.६	५४.७	५६.४
	Magnesium (as Mg)	mg/kg	१.२१	३.५	३.४	४.१	२.४	३.५	४.१	३.८	३.८
१३	Lead	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
१४	Copper (as Cu)	mg/kg	०.३	०.४	०.१	०.१	०.१५	०.३	०.२	०.१	०.१
१५	Zinc (as Zn)	mg/kg	०.१२	०.१३	०.१८	०.२	०.१५	०.१२	०.२	०.२	०.२
१६	Sodium (as Na)	mg/kg	२	५	५	८	१०	५	६	८	५
१७	Bulk Density	gm/cu cm	१.२३	१.१४	१.६२	१.४५	१.३	१.२	१.४	१.१	१.३

Sr. No.	Parameters	Unit	Project Site	Sonkh ed	Khadak Manjri	Hers ad	Shev di	Adga on	Penur Budruk	Sunega on	Kaulagoan wadi
१८	Total Organic Matter	%	१.२	१.३	१	१.२	१.२६	१.२	०.९	०.९८	०.९९
१९	% of Sand	%	२५	२४	२९	२१	२७	२६	३०	२३	१७
२०	% of Clay	%	४०	३९	४१	४३	४२	३९	३५	३९	४५
२१	% of Slit	%	३५	३७	३०	३६	३१	३५	३५	३८	३८
२२	Alluminium	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
२३	Sodium Absorption Ratio	Not Applicable	८.२	८.६	८.४	८.६	७.९	७.५	८.३	८.६	९.५
२४	Total Kejeldhal Nitrogen	mg/kg	१५२.४	१५६.३	१५४.२	१६१.८	१६०.१	१५२.३	११९.२	१२६.३	१५२.०
२५	Porosity	%	३४.५	३६.४	३२	३२.७	३३	३४.५	३६	३४.५	३६.५
२६	Arsenic	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
२७	Nikel	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
२८	Cadmium	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
२९	Chromium	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३०	Selenium (as se)	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३१	Manganese	mg/kg	१.४	१.५	१.६	१.४	१.५	१	१.२	१.६	१.४
३२	Mercury	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND
३३	Silver	mg/kg	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND

निकालांचा सारांश

- या अभ्यासातील निष्कर्षानुसार या भागातील मातीचा पीएच ७.७ ते ८.३ दरम्यान होता, जो किंचित क्षारयुक्त माती ते मध्यम क्षारयुक्त मातीचे द्योतक आहे.
- नायट्रोजनचे मूल्य ११९.२ ते १६१.८ किलो / हेक्टर दरम्यान सर्व ठिकाणी पुरेशापेक्षा चांगले असल्याचे आढळले, जे जमिनीतील चांगल्या ते चांगल्या नायट्रोजन सामग्रीचे द्योतक आहे
- फॉस्फरसचे प्रमाण सर्व ठिकाणी १ ते २.६ मिग्रॅ/किलो, म्हणजे 27.84 ते 72.38 किलो/हेक्टर दरम्यान कमी आढळले जे जमिनीतील फॉस्फरस कमी ते पुरेसे असल्याचे द्योतक आहे.
- सेंद्रिय कार्बनचे प्रमाण ०.९ ते १.३% दरम्यान च्या सर्व ठिकाणी मध्यम ते सरासरी पुरेसे असल्याचे आढळले, जे जमिनीत पुरेशा पेक्षा जास्त सेंद्रिय कार्बनचे द्योतक आहे
- हे लक्षात घेणे महत्वाचे आहे की पोटॅशियमचे प्रमाण ३ ते ८ मिग्रॅ / किलो दरम्यान सर्व ठिकाणी कमी आढळले म्हणजेच जे मातीतील मध्यम पोटॅश सामग्रीचे द्योतक आहे हे दर्शविते की शेतीसाठी पोटॅश युक्त खते वापरणे आवश्यक आहे

१.१० - ३.४ NOISE वातावरण

तक्ता १८ ध्वनी गुणवत्ता निरीक्षण स्थळांचा तपशील

अ.क्र.	खेडे	प्रकल्प स्थळापासून अंतर (किमी)	प्रकल्प स्थळासंदर्भात दिशानिर्देश	अक्षांश	रेखांश
१.	प्रकल्प स्थळ	--	--	१९.०२७६८१°	७७.१३०३३°
२.	सोनखेड	९.२	E	१९.०३१८६°	७७.२१७९७°
३.	खडक मांजरी	२.५	एसई.	१९.०१५२४°	७७.१४७६२१°
४.	हर्षद	५.२	एसई.	१८.९९९७१५°	७७.१६९९३९°
५.	शेवडी	२.६	एनएनई	१९.०४८६८९°	७७.१४०२७३°
६.	आडगाव	७.८	WSW	१९.०१५७८७°	७७.०५६७११°
७.	पेनूर (बु.)	४.७	एनडब्ल्यू	१९.०५६६६°	७७.०९८०५५°
८.	सुनेगाव	७.२	SSW	१८.९५६६४७°	७७.१२५६९९°
९.	कौलगाववाडी	७.९	एनएनई	१९.१२३६८°	७७.१४५३३६°

तक्ता १९ अभ्यास क्षेत्राची ध्वनी पातळी

अ.क्र.	जागा	वर्ग[संपादन]	(लेक डीबी (ए)) सरासरी		सीपीसीबी मर्यादा (लेक डीबी (ए))	
			दिवसाची वेळ	रात्रीची वेळ	दिवसाची वेळ	रात्रीची वेळ
१	प्रकल्प स्थळ	औद्योगिक क्षेत्र	६०.९	४९.२	७५	७०
२	सोनखेड	रहिवासी क्षेत्र	५०.३	४२.३	५५	४५
३	खडक मांजरी	रहिवासी क्षेत्र	५१.१	४०.६	५५	४५

अ.क्र.	जागा	वर्ग[संपादन]	(लेक डीबी (ए)) सरासरी		सीपीसीबी मर्यादा (लेक डीबी (ए))	
			दिवसाची वेळ	रात्रीची वेळ	दिवसाची वेळ	रात्रीची वेळ
४	हर्षद	रहिवासी क्षेत्र	५०.७	४१.१	५५	४५
५	शेवडी	रहिवासी क्षेत्र	५०.८	४०.१	५५	४५
६	आडगाव	रहिवासी क्षेत्र	५१.०	४०.२	५५	४५
७	पेनूर (बु.)	रहिवासी क्षेत्र	४९.९	४०.६	५५	४५
८	सुनेगाव	रहिवासी क्षेत्र	५०.१	४०.५	५५	४५
९	कौलगाववाडी	रहिवासी क्षेत्र	५१.३	४०.८	५५	४५

निकालांचा सारांश

दिवसा आवाज पातळी (Leq) दिवसा

- औद्योगिक क्षेत्र: प्रकल्पाच्या ठिकाणी दिवसाची ध्वनी पातळी ६०.९ (ए) आढळली, जी ७५ डेसिबल (ए) च्या अनुज्ञेय मर्यादेपेक्षा बरीच कमी आहे.
- निवासी क्षेत्र : सर्व निवासी ठिकाणी दिवसा आवाजाची पातळी ४९.९ ते ५१.३ डेसिबल (ए) दरम्यान आढळली.

रात्रीच्या वेळी ध्वनी पातळी (Leq) रात्री

- औद्योगिक क्षेत्र: प्रकल्पाच्या ठिकाणी रात्रीच्या वेळी आवाजाची पातळी ४९.९ डेसिबल (ए) आहे, जी ७० डेसिबल (ए) च्या अनुमत मर्यादेपेक्षा बरीच कमी आहे.
- निवासी क्षेत्र : सर्व निवासी ठिकाणी रात्रीच्या वेळी आवाजाची पातळी ४०.१ ते ४२ च्या दरम्यान असल्याचे निदर्शनास आले . ३ डीबी (ए)

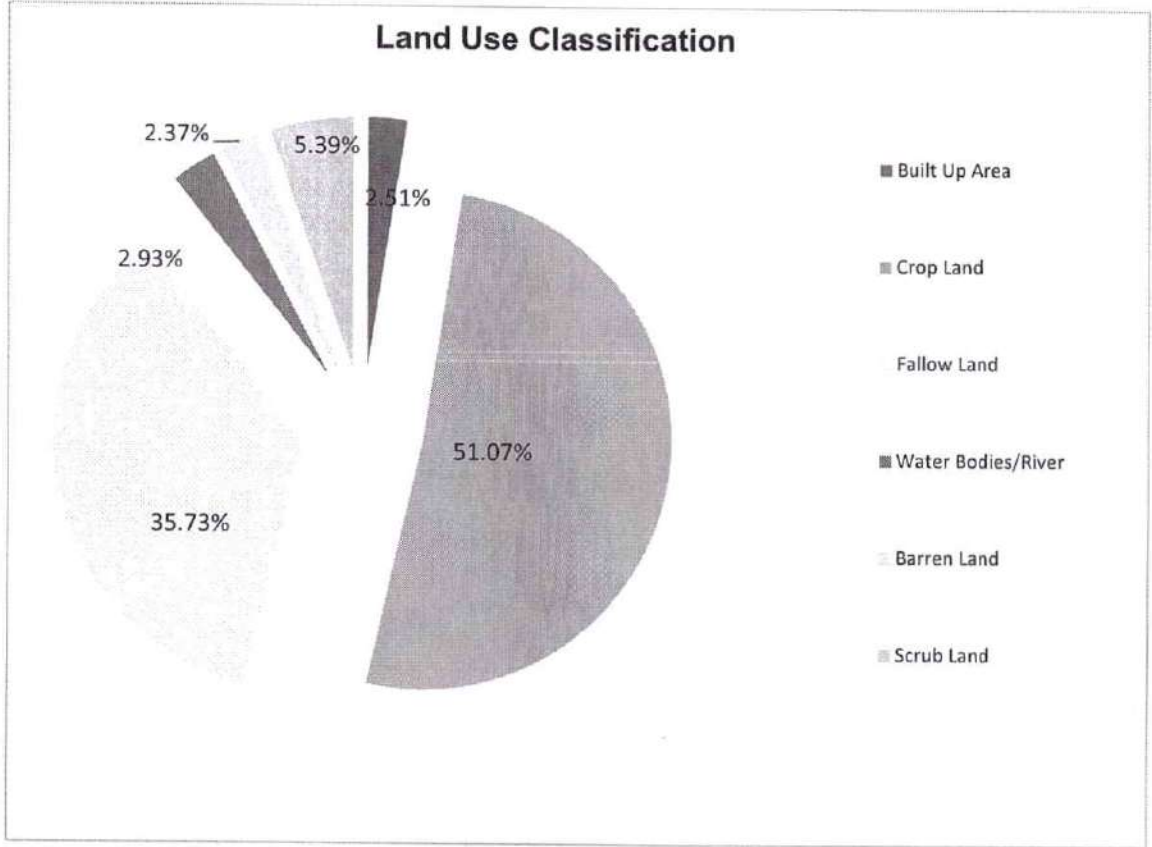
ध्वनीउपाय व सायलेंसर पॅड इ. पुरवून मर्यादेतील आवाजाची पातळी नियंत्रित करण्यासाठी उद्योग सर्वतोपरी प्रयत्न करित असून या कामाच्या ठिकाणी सर्व कर्मचाऱ्यांना इयर प्लग/मफ देण्यात येणार आहेत.

जमीन वापर/ अभ्यास क्षेत्राचे जमीन आच्छादन

तक्ता २८ भूउपयोग / प्रकल्पस्थळासाठी किमी २ सुमारे १० किमी परिघातील जमीन आच्छादन क्षेत्र

अ.क्र..	वर्ग[संपादन]	ह. मधील क्षेत्र.	टक्केवारी
१	बिल्ट अप एरिया	७९०	२.५१
२	पीक जमीन	१६०४३	५१.०७
३	पडीक जमीन	११२२५	३५.७३

अ.क्र..	वर्ग[संपादन]	ह. मधील क्षेत्र.	टक्केवारी
४	पाणवठे/नदी	९२०	२.९३
५	ओसाड जमीन	७४५	२.३७
६	स्क्रब लँड	१६९२	५.३९
	संपूर्ण	३१४१५	१००.००

चित्र 4 प्रकल्प स्थळाच्या सुमारे 10 किमी परिघात एल्यूएलसी वर्गाचा पाई चार्ट

1.11 4.0 ओळख, भविष्यवाणी आणि शमन उपाय

हवा, पाणी, माती, ध्वनी, पर्यावरण आणि जैवविविधता आणि सामाजिक-आर्थिक पर्यावरणावर प्रस्तावित क्रियाकलापांमुळे बांधकाम आणि परिचालन टप्प्यात अपेक्षित परिणामांचे मूल्यांकन केले जाते आणि त्यावर होणारे परिणाम कमी करण्यासाठी कमी करण्याच्या उपाययोजना या अहवालातील अध्याय 4 मध्ये सुचविल्या आहेत.

1.12 5.0 पर्यायी विश्लेषण (तंत्रज्ञान आणि साइट)

डिस्टिलरीमधून सर्वाधिक प्रदूषण करणाऱ्या घटकांवर उपचार आणि सुरक्षित विल्हेवाट लावण्याचे तंत्रज्ञान आणि जागा निवडीचे निकष या अध्यायात चर्चिते केले आहेत. हे उपलब्ध तंत्रज्ञान पर्याय आणि प्रकल्प प्रस्तावकाने निवडलेला पर्याय समजून घेण्यासाठी आहे. गुळावर आधारित डिस्टिलरी हे सर्वाधिक प्रदूषण करणारे उद्योग आहेत. त्यामुळे झिरो लिक्विड डिस्चार्ज मिळवण्यासाठी अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करणे गरजेचे आहे. ही संपूर्ण प्रक्रिया सिद्ध तंत्रज्ञानावर आधारित आहे म्हणजे मल्टीपल इफेक्ट बाष्पीकरणातील एकाग्रता आणि त्यानंतर इन्सिनरेटर बॉयलरमध्ये भस्मीकरण.

साखर आणि को-जनरेशन युनिटमधील सांडपाण्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी विद्यमान ईटीपी अद्ययावत केला जाईल. साखर युनिट आणि डिस्टिलरी युनिटमधील कंडेन्सेटवर कंडेन्सेट पॉलिशिंग युनिटमध्ये प्रक्रिया केली जाईल आणि बॉयलर आणि कूलिंग टॉवर्ससाठी प्रक्रिया पाणी किंवा मेकअप वॉटर म्हणून पुनर्वापर केला जाईल.

मेसर्स इक्कीस शुगर्स लिमिटेड (युनिट ३) हे गट क्र. 313, 317, 322, 325, 326, 327, ३२९ व ३५३ विलगे शिवनी (जामगा), ता. लोहा, जि. नांदेड, महाराष्ट्र. साखर संकुलाचे एकूण भूखंड क्षेत्रफळ 262929 चौरस मीटर असून ते आधीच उद्योगाच्या ताब्यात आहे. हे ठिकाण शिवनी (जामगा) गावापासून सुमारे दीड किमी अंतरावर आहे. सर्वात जवळचे रेल्वे स्थानक हुजूर साहेब नांदेड आहे जे प्रकल्पस्थळाच्या ईशान्य दिशेला सुमारे 23 किमी अंतरावर आहे. झाडी नदी प्रकल्पस्थळाच्या पश्चिम दिशेला 500 मीटर अंतरावर आहे. श्री गुरु गोविंद सिंह जी विमानतळ, नांदेड प्रकल्प स्थळापासून 26 किमी अंतरावर आहे @ ईशान्य दिशा. उष्णकटिबंधीय वन, बायोस्फीअर रिझर्व्ह, राष्ट्रीय उद्यान, वन्यजीव अभयारण्य आणि प्रवाळ निर्मिती अभयारण्य यांसारखे इको सेन्सिटिव्ह झोन प्रकल्पस्थळापासून 10 किलोमीटरच्या आत नाहीत.

1.1.3 6.0 पर्यावरण निगरानी कार्यक्रम

तक्ता 20 बांधकाम टप्प्यादरम्यान पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा

क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन				नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
		जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	
हवेचे वातावरण						
1. धूल उत्पादन साइटमुळे तयारी / खोदकाम.	- धूळ दाबण्यासाठी पाणी शिंपडणे. - अपघात टाळण्यासाठी धूळ फेकण्यासाठी पाणी शिंपडणे व खोदकामाखालील भागाचे बरिकेडिंग करणे.	फक्त साइटवर	काम सुरू असताना दिवसातून एकदा	साइट इंजीनियर द्वारा यादृच्छिक जांच	कंत्राटदार	पाण्याचा वापर नोंदी, वातावरणातील हवेची गुणवत्ता, देखरेख नोंदी
२. बांधकाम साहित्याची वाहतूक.	- वाहनांकडे पीयूसी प्रमाणपत्र असल्याची खात्री करा. - वाहनांना कव्हर केले जाईल.	वाहनांच्या वाहतुकीच्या मार्गावर	निर्माण के दौरान अवस्था	सुरक्षा द्वारा जांच करें कर्मचारी	कंत्राटदार	पीयूसी प्रमाणपत्र, साहित्य ताडपत्रीने झाकणे.
शोर वातावरण						
1. साहित्य आणि उपकरणांच्या वाहतुकीसाठी वाहनांची वर्दळ	- दिवसाच वाहनांच्या फेऱ्या. - लोकवस्तीचे क्षेत्र टाळून मार्ग निश्चित करणे.	प्रवेशद्वारावर	दैनिक	वाहनांची वर्दळ (मॅन्युअल)	सुरक्षा अधिकारी	-वाहनांच्या हालचालीच्या नोंदी - सुरक्षित बाहेर पडण्याचा मार्ग असेल
2. बांधकाम उपकरणांच्या	- कामगारांना इअर प्लग आणि इयर मफ देण्यात येणार आहेत.	प्लॉट निर्माण क्षेत्र के अंदर	आठवड्यातून एकदा (प्रत्येक	साउंड लेव्हल मीटर चा वापर करून	कंत्राटदार	उपकरणांची नियमित देखभाल करावी.

क्रियाकलापांवार परिणाम	शमन उपाय	अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन				नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
		जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	
वापरामुळे होणारा आवाज			ठिकाणी २४ तास वाचन)	आवाजाची पातळी		
जमीन पर्यावरण (घनकचरा)						
१. मातीची धूप	- कापून व भरून किंवा बाहेरून माती आयात करून जमिनीचे सपाटीकरण करणे	प्रकल्प स्थळावर	वनस्पती आणि जागेच्या मंजुरीपूर्वी तसेच कामे पूर्ण करणे	पाणी धारण क्षमता व सच्छिद्रतेसाठी मातीचे वेळोवेळी निरीक्षण	कंत्राटदार/ आय /सी सिव्हिल काम करते	मृदा विश्लेषणाच्या नोंदी ठेवल्या जाणार
२. वरच्या मातीचे नुकसान	- माती साठवणुकीसाठी क्षेत्र निश्चित करणे, - वरच्या मातीच्या साठवणुकीसाठी क्षेत्राचे संरक्षण/संवर्धन	प्रकल्प स्थळावर	ग्रीन बेल्टसाठी त्याचा वापर होईपर्यंत महिन्यातून एकदा	ईसी (लवणता), पीएच, सॅद्रिय कार्बन (ओसी) आणि ईएसपीसाठी शीर्ष मातीचे वेळोवेळी निरीक्षण	कंत्राटदार/ आय /सी सिव्हिल काम करते	मातीच्या नमुन्यांच्या विश्लेषणाच्या नोंदी ठेवाव्यात
३. मृदा प्रदूषण	- बांधकाम साहित्याच्या गळतीवर नियंत्रण	प्रकल्प स्थळावर	बांधकामादरम्यान आणि	ईसी, पीएच आणि ईएसपीचे	कंत्राटदार/ आय /सी सिव्हिल काम करते	मृदा विश्लेषणाच्या नोंदी ठेवल्या जाणार

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
घनकचरा : बांधकाम साहित्य, कचरा/ कचरा निर्मिती, साठवणूक व विल्हेवाट.	- सर्मापित / योग्य स्टोरेज बांधकाम ातून खोदलेला कचरा प्रकल्प स्थळांतर्गत कमी झोपलेल्या जागेत बॅकफिलिंग आणि सपाटीकरणासाठी वापरला जाईल.	प्रकल्प स्थळावर	हमेशा	कामाच्या ठिकाणी वेळोवेळी देखरेख ठेवली जाईल.	कंत्राटदार	बांधकाम कचऱ्याची निर्मिती व विल्हेवाट लावण्याचे प्रमाण याची नोंद ठेवावी
पाण्याचे वातावरण						
1. घरगुती सांडपाण्याची विल्हेवाट / बांधकाम कार्यासाठी पाण्याचा वापर	- घरगुती सांडपाणी सेप्टिक टँकमध्ये टाकले जाते आणि त्यानंतर खड्ड्यात भिजवले जाते.	प्रकल्प स्थळावर	हमेशा	साइट इंजिअर व्यवस्थापक / इंजिअर टीम	इन्टेक पॉइंटवर पाणी वापरावर लक्ष ठेवणे	प्रत्येक युनिटमधील पाणी वापराच्या नोंदी केल्या जातील
व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षा						
1. बांधकाम कार्यादरम्यान सुरक्षा उपाय	- कामावर रुजू होण्यापूर्वी कामगारांना सुरक्षिततेबाबत प्रशिक्षण देणे. - पीपीईचा सक्तीचा वापर	प्रकल्पस्थळी	हमारा समय	डेली वर्कप्लेस मॉनिटरिंग क्विझ जाणा।	कंत्राटदार / साइट इंजिनीअर	प्रशिक्षण आणि वर्क परमिट रेकॉर्ड

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
	<ul style="list-style-type: none"> - प्रथमोपचार व्यवस्था - सुरक्षा हार्नेस - वर्क परमिट सिस्टम 					
2. क्रेन वापरताना आणि अवजड उपकरणे उचलताना होणारे धोके आणि	<ul style="list-style-type: none"> - परवानाधारक आणि प्रशिक्षित क्रेन ऑपरेटर - स्पर्धात्मक प्राधिकरणाकडून चांगल्या प्रकारे देखभाल आणि प्रमाणित लिफ्टिंग मशिनरीचा वापर - लिफ्टिंग आणि इरेक्शनचे काम सुरक्षा रक्षकाच्या देखरेखीखाली करावे. 	प्रकल्पस्थळी	हमारा समय	डेली वर्कप्लेस मॉनिटरिंग क्विया जाणा।	कंत्राटदार / साइट इंजिनीअर	वर्क परमिट रेकॉर्ड

तक्ता 21 ऑपरेशनल टप्प्यात पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
हवेचे वातावरण						

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
1. कच्चा माल आणि उत्पादनांची वाहतूक	- वाहनांना पीयूसी प्रमाणपत्र असेल. - गळती नियंत्रण यंत्रणा कार्यान्वित - आजूबाजूच्या ठिकाणांहून कच्चा माल मागवणे	वाहनांच्या वाहतुकीच्या मार्गावर	ऑपरेशनल फेज के दौरान हमेशा	प्रवेशद्वारावर सुरक्षा कर्मचाऱ्यांकडून तपासणी	सुरक्षा विभाग	पीयूसी प्रमाणपत्र
2. बॉयलर का संचालन	- सध्याच्या 110 टीपीएच बॉयलरला 74 मीटर स्टॅक उंची आणि 70 मीटरची स्टॅक उंची 50 टीपीएचच्या प्रस्तावित बॉयलरसाठी प्रदान केली जाईल	साइटवर	प्रत्येक वेळी, उत्पादन प्रक्रियेदरम्यान	आवधिक स्टॅक मॉनिटरिंग	सुरक्षा विभाग	स्टॅक मॉनिटरिंग आणि स्टॅकचे उत्सर्जन रेकॉर्ड.
3. व्हीओसी नियंत्रण आणि गंध व्यवस्थापन	- डबल कॅट कंडेन्सरची तरतूद. - योग्य व्हेटिलेशन सिस्टीम देण्यात येईल. - अस्थिर पदार्थ बंद कंटेनरमध्ये साठवले जातील.	साइटवर	प्रत्येक वेळी, उत्पादन प्रक्रियेदरम्यान.	व्हीओसीसाठी वेळोवेळी वर्कप्लेस मॉनिटरिंग केले जाईल.	प्लॉट इंचार्ज किंवा जनरल मॅनेजर { ऑपरेशन }	- वर्कप्लेस मॉनिटरिंग रिपोर्ट - कर्मचाऱ्यांचा नियमित वेळोवेळी आरोग्य तपासणी अहवाल.
4. धूलिकण उत्सर्जन	- सर्व रस्ते डांबर/काँक्रीटचे असतील. - बागसे यार्डला काँक्रीटचा मजला व चारही बाजूंनी भिंती उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत.	साइटवर	प्रत्येक वेळी, उत्पादन प्रक्रियेदरम्यान.	वातावरणातील हवेच्या गुणवत्तेसाठी वेळोवेळी कामाच्या	सुरक्षा विभाग	वातावरणातील हवा गुणवत्ता देखरेख अहवाल

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
	- राख सायलोमध्ये साठवली जाईल - राखेची विल्हेवाट कव्हर ट्रकद्वारे केली जाईल -बागासे आहार आच्छादित कन्वेयर बेल्ट द्वारा होगा			ठिकाणी देखरेख केली जाईल.		
शोर वातावरण						
1. कूलिंग टॉवर, पंप, ब्लोअर, बॉयलर इ. सारख्या इतर सुविधांचे सर्व संचालन आणि उपकरणे देखभाल	- डीजी सेटला ध्वनिक कक्ष प्रदान केले जातील. - कामगारांना पीपीई पुरवले जातील	सर्व प्रकल्प मोक्याच्या ठिकाणी	आठवड्यातून एकदा (प्रत्येक ठिकाणी 24 तास वाचन)	- साउंड लेव्हल मीटर चा वापर करून आवाजाची पातळी - सर्व उपकरणांची वेळोवेळी देखभाल केली जाईल	प्लांट इंजार्ज किंवा जनरल मॅनेजर {ऑपरेशन} & थर्ड पार्टी कंत्राटदार	- नियमित ध्वनी पातळी रेकॉर्डिंग अहवाल आणि ध्वनी निर्माण करणार्या उपकरणांच्या नोंदीची प्रतिबंधात्मक देखभाल - ऑडिओमेट्रिक चाचणीसह वेळोवेळी आरोग्य तपासणी नोंदी, विशेषतः ध्वनी निर्माण करणार्या उपकरणांचे ऑपरेटर
पाण्याचे वातावरण						
१. पाण्याचा वापर	- उत्पादन प्रक्रियेत पाण्याचा वापर.	प्रकल्प स्थळावर	हमेशा	इन्टेक पॉइंटवर पाणी वापरावर लक्ष ठेवणे	साइट ईएचएस व्यवस्थापक / ईएचएस टीम	- प्रत्येक युनिटमधील पाणी वापराच्या नोंदी केल्या जातील

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
2. सांडपाणी निर्मिती, प्रक्रिया आणि विल्हेवाट	<ul style="list-style-type: none"> - सीपीयू का संचालन । - 700 सीएमडी क्षमतेच्या सीपीयूमध्ये लीस, ब्लो डाऊन आणि कंडेन्सेटवर प्रक्रिया केली जाईल आणि प्रक्रिया केलेल्या पाण्याचा पुनर्वापर केला जाईल. - प्रक्रिया केलेले पाणी ग्रीनबेल्ट डेव्हलपमेंटमध्ये पुनर्वापर / पुनर्वापर केले जाते. - खर्च केलेल्या वॉशवर स्टँडअलोन मल्टी इफेक्ट बाष्पीभवन (एमईई) आणि त्यानंतर स्त्रे ड्रायरमध्ये उपचार केले जातील. 	प्रकल्प स्थळावर	हमेशा	सांडपाण्याच्या इनलेट आणि आउटलेट गुणवत्तेवर देखरेख	साइट ईएचएस व्यवस्थापक / ईएचएस टीम	- सांडपाणी निर्मिती आणि विसर्गाच्या प्रमाणात नोंदी ठेवाव्यात. तसेच पुनर्वापर केलेल्या सांडपाण्याच्या नोंदी ठेवाव्यात.
जमीन पर्यावरण (घनकचरा)						
1. मातीची गुणवत्ता / माती प्रदूषण	<ul style="list-style-type: none"> - रसायने/ तेलांच्या गळतीवर नियंत्रण ठेवणे - स्मिल कंट्रोल मेकॅनिझम असेल 	प्रकल्प स्थळावर	रोपे वाढवण्यापूर्वी आणि पावसाळ्यानंतर वर्षातून एकदा	ईसी (लवणता), पीएच, कार्बनिक कार्बन (ओसी), ईएसपी	गार्डन-इन-चार्ज/ईएचएस ऑफिसर	वार्षिक मृदा गुणवत्ता निरीक्षण अहवाल

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
2. धोकादायक कचरा व्यवस्थापन आणि विल्हेवाट	<ul style="list-style-type: none"> - धोकादायक कचऱ्याचे उगमस्थानी वर्गीकरण करून धोकादायक कचऱ्यासाठी निश्चित केलेल्या जागेत अभेद्य फरशी आणि बांधणीसह साठवले जाईल - स्पिल कंट्रोल यंत्रणा कार्यान्वित राहिल. कचरा हाताळताना बंधनकारक असेलPPE - मंजूर विक्रेत्यांना विक्री. - वैधानिक निकषानुसार ईटीपी गाळाची विल्हेवाट लावली जाईल 	प्रकल्प स्थळावर	हमेशा	कामाच्या ठिकाणी वेळोवेळी देखरेख ठेवली जाईल.	EHS Manager किंवा साइट ईएचएस व्यवस्थापक	- घातक कचऱ्याची निर्मिती व विल्हेवाट लावण्याचे प्रमाण याची नोंद ठेवावी.
३. धोकादायक नसलेला कचरा, घनकचरा	<ul style="list-style-type: none"> - प्रकरानुसार धोकादायक नसलेल्या कचऱ्याचे वर्गीकरण व साठवणूक. - मंजूर विक्रेत्यांना विक्री. 	प्रकल्प स्थळावर	हमेशा	कामाच्या ठिकाणी वेळोवेळी देखरेख ठेवली जाईल.	EHS Manager किंवा साइट ईएचएस व्यवस्थापक	धोकादायक कचऱ्याची निर्मिती व विल्हेवाट लावण्याच्या प्रमाणात नोंदी ठेवाव्यात.
व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षा						
1. कर्मचार्यांच्या व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षिततेशी संबंधित	<ul style="list-style-type: none"> - सर्व महत्त्वपूर्ण ऑपरेशन्स, प्रतिक्रिया आणि पृथक्करणांसाठी एसओपी स्थापित करणे. - कामगारांना सुरक्षित प्रॅक्टिससाठी प्रशिक्षण. 	साइटवर	हमेशा	दैनंदिन कामाच्या ठिकाणी देखरेख ठेवली जाईल.	EHS Manager किंवा ईएचएस अधिकारी	कर्मचाऱ्यांचा नियमित आरोग्य तपासणी अहवाल

अंमलबजावणी आणि व्यवस्थापन						
क्रियाकलापांवर परिणाम	शमन उपाय	जागा	वेळ / वारंवारता	मॉनिटरिंग / आणीबाणी प्रक्रिया	संसाधन / जबाबदारी	नोंदी / टिप्पण्या खरेदी चे वेळापत्रक
/ भीतीदायक सर्व प्रकल्प क्रियाकलाप	<p>शमन उपाय</p> <p>- प्रॉडक्शन युनिटमध्ये योग्य अग्निशामक आणि आग शोधण्याची व्यवस्था., जागेवर पुरेशी अग्निशामक यंत्रणा पुरविणे.</p> <p>- प्रदान केलेल्या पीपीईचा वापर अनिवार्य केला जाईल. प्रथमोपचार पेटी व प्रशिक्षित कर्मचार् यांची व्यवस्था, - कोणत्याही धूळ/धूर/बाष्पापासून मुक्त राहण्यासाठी कार्यक्षेत्र क्षेत्र.</p>					
2. कच्चा माल आणि उत्पादनांची वाहतूक	<p>- स्पिल कंट्रोल यंत्रणेसह सुरक्षेच्या पुरेशा उपाययोजना</p> <p>- कामगारांनी नेहमी परिधान केलेले योग्य कर्मचारी सुरक्षा उपकरणे</p>	साइटवर	वाहतुकीदरम्यान	नियामक प्राधिकरणास मान्य असलेल्या पक्षाद्वारे वेळोवेळी देखरेख	ईएचएस अधिकारी	रसायनांचा प्रकार, वाहून नेलेल्या रसायनांची ऑपरेंटिंग स्थिती, वेळोवेळी कामाच्या ठिकाणी हवेची गुणवत्ता देखरेख, गळती शोधण्याची नोंद

1.14 7.0 अतिरिक्त अभ्यास

जोखीम मूल्यांकन

धोक्याच्या विश्लेषणामध्ये बांधकाम आणि ऑपरेशन दोन्ही टप्प्यांदरम्यान प्लांटमध्ये अस्तित्वात असलेल्या विविध धोक्यांची (असुरक्षित स्थिती) ओळख आणि प्रमाणीकरण समाविष्ट आहे. दुसरीकडे, जोखीम विश्लेषण जोखीम ओळखणे आणि प्रमाणीकरण, प्लांट उपकरणे आणि प्लांटमध्ये असलेल्या धोक्यांमुळे उद्भवणार्या अपघातांच्या संपर्कात येणारे कर्मचारी यांच्याशी संबंधित आहे. जोखीम विश्लेषणामध्ये लोकसंख्येच्या जोखमीची ओळख आणि मूल्यांकन समाविष्ट आहे, जे धोक्याच्या घटनांच्या परिणामी संपर्कात येण्याची शक्यता आहे.

यासाठी अपयशाची शक्यता, विश्वासाह अपघातपरिस्थिती, लोकसंख्येची असुरक्षितता इत्यादींचे मूल्यमापन करणे आवश्यक आहे. यापैकी बरीचशी माहिती मिळविणे किंवा तयार करणे कठीण आहे, परिणामी, सध्याच्या परिस्थितीत जोखीम विश्लेषण सर्वात वाईट प्रकरण आणि जास्तीत जास्त विश्वासाह अपघात अभ्यास आणि सल्लिफेशन प्रक्रिया, अल्कोहोल स्टोरेज आणि प्लांट ऑपरेशन्सशी संबंधित सुरक्षा आणि जोखीम पैलूपुरते मर्यादित आहे. संभाव्य अधिक धोकादायक आणि जोखमीच्या परिस्थितीबद्दल तपशीलवार क्वांटिटेटिव्ह रिस्क असेसमेंट (क्यूआरए) तपशीलवार केले गेले आहे आणि नंतरच्या भागात अहवालात सादर केले गेले आहे.

1.15 8.0 पर्यावरण व्यवस्थापन योजनेसाठी अर्थसंकल्पीय तरतुदी

तक्ता 22 ईएमपी बजट

अ.क्र.	घटक	तपशील	लाखात भांडवली गुंतवणूक	आवर्ती किंमत लाखात
1	हवा	बॉयलर आणि ईएसपीसाठी नवीन स्टॅक तयार करणे	250	25
2	पाणी	<ul style="list-style-type: none"> विद्यमान साखर ईटीपीचे अद्ययावतीकरण डिस्टिलरी सीपीयू। डिस्टिलरीसाठी एनारोबिक डायजेस्टर, एमईई आणि इन्सिनरेटर बॉयलर वॉश उपचार खर्च केले 	6000	130
3	आवाज	ध्वनिक आवरण, सायलेंसर पॅड, इयर प्लग इत्यादी.	50	5
4	पर्यावरण देखरेख आणि व्यवस्थापन	मासिक पर्यावरण निगरानी (प्रति वर्ष) परिवेश वायु निगरानी	0	10
		पीएम10, पीएम2.5, एसओ2, एनओएक्स		

अ.क्र.	घटक	तपशील		लाखात भांडवली गुंतवणूक	आवर्ती किंमत लाखात
		बॉयलर आणि डीजी सेट मॉनिटरिंग	टीपीएम, एसओ२, एनओएक्स		
		सांडपाणी (डिस्टिलरी सीपीयू) (उपचारित आणि उपचार न केलेले)	पीएच, सीओडी, बीओडी, टीएसएस, टीडीएस, तेल आणि ग्रीस		
5	व्यावसायिक आरोग्य	ग्लेस, ब्रीदिंग मास्क, हातमोजे, बूट, हेल्मेट, इयर प्लग इ. आणि कामगारांची वार्षिक आरोग्य-वैद्यकीय तपासणी, व्यावसायिक आरोग्य (प्रशिक्षण, ओएच सेंटर)		70	25
6	Greenbelt	हरित पट्टा विकास उपक्रम		210	10
7	घनकचरा व्यवस्थापन	घनकचरा व्यवस्थापन		100	10
8	रेन वॉटर हार्व्होस्टिंग	रेन वॉटर हार्व्होस्टिंग		50	6
9	स्टॉर्म वॉटर ड्रेनेज	स्टॉर्म वॉटर ड्रेनेज डिझाइन आणि बांधकाम		50	6
10	सौर ऊर्जा आणि ऊर्जा संवर्धन	सोलर सिस्टीमसह पथदिवे बसविणे		100	10
11	आग आणि सुरक्षा	फायर अँड सेफ्टी मॅनेजमेंट		1000	15
12	प्रयोगशाळा	चाचणी आणि विश्लेषण		20	3
एकूण किंमत (लाखात)				8100	250

1.16 9.0 ग्रीनबेल्ट विकास आराखडा

एकूण 33.33 टक्के वनस्पती क्षेत्र हरित पट्टा म्हणून विकसित करण्यात आले असून प्रति हेक्टर सुमारे 2500 हून अधिक झाडे लावण्यात येणार आहेत. मेसर्स ट्वेंटीवन शुगर्स लिमिटेड (युनिट III) द्वारे टप्प्याटप्प्याने मोठ्या आणि लहान झाडांची (सीपीसीबीच्या निकषानुसार) एकूण हरित पट्टा लागवड क्षेत्र सुमारे 87643.19 चौरस मीटर (8.76 हेक्टर) आहे. झाडांची निवड अभ्यास क्षेत्रातील हवामानविषयक परिस्थितीवर आधारित असते.

1.17 10.0 कॉर्पोरेट पर्यावरण उत्तरदायित्व योजना

01 मे 2018 च्या ओएम नुसार, सीईआर खर्च 2.71 कोटी रुपये होणार आहे. ही रक्कम येत्या तीन वर्षांत खर्च करण्यात येणार आहे. जिल्हाधिकार्यांशी सल्लामसलत करून उपक्रमांना अंतिम स्वरूप देण्यात येईल.

हा सीईआर जनतेचा दृष्टिकोन विचारात घेऊन तयार करण्यात आला आहे. आजूबाजूच्या गावांना मदत करण्याची जबाबदारी कारखान्याची आहे.

11.0 रेन वॉटर आणि स्टॉर्मवॉटर हार्वेस्टिंग प्लॅन

रेन वॉटर हार्वेस्टिंग ही पावसाचे पाणी साठवून ठेवणे, साठवून ठेवणे आणि त्याची सर्वाधिक गरज असताना त्याचा वापर करणारी यंत्रणा आहे. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग सिस्टीममध्ये विविध टप्पे असतात - पाईप किंवा नाल्यांद्वारे पावसाचे पाणी वाहून नेणे, फिल्टरेशन आणि पुनर्वापर किंवा पुनर्भरणासाठी टाक्यांमध्ये साठवणे. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग सिस्टीममध्ये पाणलोट, वाहतुक, गाळण, साठवणूक आणि पुनर्भरण असे पाच घटक असतात.

तक्ता 23 रेन वॉटर हार्वेस्टिंग सिस्टम

अ.क्र.	खास	क्षेत्रफळ (चौरस मीटर)	सरासरी पर्जन्यमान* (मी.)	अपवाह गुणांक	उपलब्ध अपवाहाचे प्रमाण (सह/वर्ष)
1	इमारत / शेडचे छत	14015	0.770	0.85	9172.8
2	रस्ता / पक्के क्षेत्र	34180	0.770	0.65	17107.1
3	खुली जमीन	127091	0.770	0.2	19572.0
4	ग्रीन बेल्ट	87643	0.770	0.15	10122.8
	संपूर्ण	262929			55974.7

12.0 निष्कर्ष

या उद्योगाने पाणी, हवा व घन आणि घातक कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी आवश्यक त्या सर्व प्रदूषण नियंत्रण उपाययोजना उपलब्ध करून दिल्याने पर्यावरणावर होणारे नकारात्मक परिणाम कमीत कमी/नगण्य होतील. साखर युनिटच्या विस्तारामुळे चांगल्या प्रतीची साखर तयार होण्यास मदत होईल आणि स्थापना कार्यक्रमांमुळे चांगल्या प्रतीचे आरएस / इथेनॉल तयार होण्यास मदत होईल आणि निर्यातीसाठी मोठी क्षमता आहे. उत्पादित इथेनॉलचा वापर प्रामुख्याने पेट्रोल (एडिटिव्ह्स) मध्ये मिसळण्यासाठी केला जाईल.

उप-प्रादेशिक अधिकारी, म. प्र. नि. मंडळ, नांदेड तथा समन्वयक गठीत लोकसुनावणी समिती यांनी उपस्थित असलेले प्रतिनीधी यांना सदरील पर्यावरण विषयक जनसुनावणीचे उद्दीष्ट पूर्ण होण्याकरीता आपले मत, टिका-टिप्पणी, आक्षेप, सुचना/हरकती मांडण्याबाबत आवाहन केले.

१) श्री रत्नाकर गंगाधर ढगे,
राहणार-सायाळ, तालुका-लोहा, जिल्हा-नांदेड -

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	मी सायाळ येथील शेतकरी आहे. प्रकल्प उत्पादनामुळे प्रकल्पातील चिमणीमधून राख बाहेर टाकली जाते. त्यामुळे परिसरात प्रदूषण होत आहे. ती राख परिसरातील शेतक-यांच्या पीकावर पडते. त्यामुळे पीकांची सूर्यप्रकाश व हवा घेण्याची प्रकिया मंदावत असून पीकांचे नुकसान होत आहे. राख पडल्यामुळे कापसाचा दर्जा हा खराब होत आहे. बाजारपेठेत त्यास योग्य भाव मिळत नाही. तरी राख बाहेर पडण्यावर त्वरित निर्बंध लावण्यात यावेत.	प्रकल्प पर्यावरण सल्लागार यांनी उत्तर दिले की सदरहू कारखाना हा धाराशिव व्यवस्थापनाकडून विकत घेण्यात आलेला आहे. नुकताच आपला पहिला हंगाम झालेला आहे. जुन्या कारखान्यातील जुनी झालेली प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणा बदलण्यात आलेली असून आता आपण अत्याधुनिक प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणा कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. प्रकल्पात हवा प्रदूषण नियंत्रणासाठी अत्याधुनिक अशी ईएसपी – Electro Static Precipitator संयंत्रणा ही चिमणीस लावण्यात येणार आहे. त्याची कार्यक्षमता ही ९९.९% आहे. त्यामुळे चिमणीतून राख बाहेर जाणार नाही. परिसरातील पीकांचे नुकसान होणार नाही.
		पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले केंद्र सरकारच्या नविन निर्देशांप्रमाणे प्रकल्पात Online Monitoring प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणा ही कार्यान्वित करण्यात येणार असून ती नवी दिल्ली येथील केंद्रिय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या व मुंबई येथील महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या सर्व्हरला जोडणे बंधनकारक आहे. त्यामुळे विहित मानकांपेक्षा जर जास्त प्रदूषण झाले, तर लगेच तेथून पुढील कार्यवाही करण्यात येते. त्यामुळे विस्तारीकरणामुळे परिसरात कुठलाही त्रास, प्रकल्पातून धूळ, धुर प्रकल्पाबाहेर सोडण्यात येणार नाही.

२) श्री गणेश देवराव मुदगुले, राहणार-दगडगांव, तालुका-लोहा, जिल्हा- नांदेड:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने

१)	मी एक शेतकरी आहे. परिसरात या कारखान्याचा कुठलाही त्रास नाही. परिसरातील १५०-२०० लोक कारखान्यात कामास आहेत, मग ते ऊस तोडणी कामगार असतील, ट्रॅक्टरवाले असतील, कर्मचारी असतील. या कारखान्यामुळे त्यांना रोजगार मिळाला. हे माझे मनोगत सांगतो.	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.
----	--	---------------------------

३) श्री शिवाजी शंकरराव मोरे, राहणार-सोनखेड, तालुका-लोहा, जिल्हा-नांदेड:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	या कारखान्यामुळे आमचा खूप फायदा झालेला आहे. यावर्षी कारखान्याने आम्हांला २,२०० रुपये भाव दिलेला आहे. येथील परिसरातील लोकच कारखान्यात कामाला असून आमची अपेक्षा आहे की १० कि.मी. परिसरातील लोकांना, सुशिक्षित तरुण, तरुणींना प्रकल्पात नोकरीची संधि देण्यात यावी. सोनखेड, खडक मांजरी, शेवडी, आडगाव, सुनेगाव या गावातील भूमीपुत्रांना, होतकरु तरुणांना, सुशिक्षित तरुणांना रोजगाराची संधी देण्यात यावी.	पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की विस्तारिकरण प्रकल्पासाठी २६५ लोकांची गरज असून ही गरज आजूबाजूच्या गावातील लोकांना रोजगाराची संधि देऊन पूर्ण करण्यात येईल.

४) श्री अनिकेत शंकरराव हांडे, राहणार-सोनखेड, तालुका -लोहा, जिल्हा-नांदेड:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	रेन वॉटर हार्व्हॅस्टिंगसाठी काय उपाय योजना करण्यात येतील?	पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की पावसाचे पाणी जे आपल्या छतावर, जमिनीवर पडते, ते अडवून साठविण्यात येईल. जसे शेतात शेततळे असते, त्याप्रमाणे मोठी टाकी बांधण्यात येईल. ते साठविलेले पावसाचे पाणी उत्पादन प्रक्रियेत ताज्या पाण्याच्याऐवजी (fresh water) पावसाच्या साठविलेल्या पाण्याचा जास्तीतजास्त वापर करण्यात येईल. त्यामुळे ताज्या पाण्याची गरज कमी भासेल.

५) श्री गंगाधर काशीनाथ जोगदंड, राहणार-अन्तेश्वर, तालुका—लोहा, जिल्हा- नांदेड:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरुन प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	आज आपण टेव्टीवन शुगर लिमिटेडच्या विस्तारिकरण प्रकल्पासाठी जमलेले आहोत. आमच्या परिसरात ४००-५०० एकर जमिनीत ऊस पिकविला जातो. तो ऊस वेळेत विकला जाणे गरजेचे आहे. प्रकल्प विस्तारीकरणामुळे ऊस वेळेत विकला जाईल, त्याच्या वजनात घट होणार नाही व ऊसाला योग्य भाव मिळेल. त्यामुळे हा प्रकल्प आमच्या शेतक-यांना वरदान ठरणार आहे. तरी सदरहू प्रकल्पास लवकरात लवकर मंजूरी देण्यात यावी.	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.

६) श्री प्रकाश भानुदास पवार, राहणार-जवळा देशमुख, तालुका—लोहा, जिल्हा-नांदेड:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरुन प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	आमच्या गोदावरी नदीच्या खो-यात ऊस पिकविला जातो. कारखाना सुरु झाल्यामुळे आमच्या मनावरील दडपण कमी झाले, कारण कारखान्यास ऊस विकला जातो. तरी सदरहू कारखान्याच्या विस्तारिकरणास लवकरात लवकर परवानगी द्यावी हीच विनंती.	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.

७) श्री किशन एकनाथराव ढवळे, मुक्काम पोस्ट — दगडगाव, तालुका-लोहा, जिल्हा- नांदेड:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरुन प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने

१)	हा प्रकल्प आमच्या परिसरास कामधेनू ठरलेला आहे. परिसरातील ३००-४०० व्यक्ती, मग ते ठेकेदार असतील, कामगार, कर्मचारी असतील, त्यांना रोजगार मिळाला. आता एकच विनंती आहे की परिसरात आय.टी.आय (ITI), संगणकाचे ज्ञान असलेले (Computer Knowledge) जी तरुण मुले, मुली आहेत, त्यांना विस्तारिकरण प्रकल्पात रोजगाराची संधि देण्यात यावी.	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.
----	---	---------------------------

८) श्री सुनंदा रेड्डी, पर्यावरणवादी, हैद्राबाद:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	मी प्रकल्पाचे समर्थन करत असून प्रकल्प प्रशासनास प्रकल्प विस्तारिकरणासाठी शुभेच्छा देत आहे. मी भारतातील पहिला पर्यावरणवादी आहे की जो प्रकल्पास पाठिंबा देत आहे. कारण भारतात सर्वात जास्त प्रदूषण हे बेकारीचे आहे. पर्यावरण संरक्षणाबरोबरच औद्योगिक विकासही गरजेचा आहे. केंद्र व विविध राज्ये सरकारे हे संपूर्ण जगात सुमारे ५-६ लाख रोजगार उपलब्ध करून देतात, मात्र भारतात दरवर्षी सुमारे एक कोटी युवक-युवती हे रोजगारासाठी उपलब्ध होतात. त्यामुळे भारतात उद्योगांचा विकास होणे गरजेचे आहे. तरी मी पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयास सदरहू प्रकल्पास त्वरित मंजूरी देण्याची विनंती करतो.	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.
२)	त्याप्रमाणे मी कंपनीस धन्यवाद देतो की कंपनीने एक अनुभवी पर्यावरण सल्लागाराची पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल तयार करण्यासाठी नेमणूक केली. मी पर्यावरण पर्यावरण सल्लागाराचे आभार मानतो की त्यांनी योग्य प्रकारे सर्वेक्षण करून पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल तयार केला. मी येथे विनंती करतो की कंपनीने परिसरातील आरोग्याची सद्यस्थिती,	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.

2/m

	पीकांची सद्यस्थिती, त्याचप्रमाणे भूगर्भातील पाण्याची सद्यस्थितीचे सर्वेक्षण करावे.	
३)	जलसंधारण, पाण्याचे संवर्धन करणे हे अतिशय महत्वाचे आहे. त्यामुळे परिसरातील भूगर्भातील पाण्याची पातळी वाढेल. कंपनीस ३३% हरितपट्टा विकसित करणे बंधनकारक आहे. मी येथे कंपनी प्रशासनास विनंती करतो की त्यांनी त्यापेक्षा जास्त हरितपट्टा कंपनीच्या क्षेत्रात विकसित करण्यात यावा. त्याचप्रमाणे जवळपासच्या गावात रस्त्याच्या दोन्ही बाजूस व जवळील गावात हरित पट्टा विकसित करण्यात यावा. हरितपट्टा विकसित करताना त्यात औषधी वनस्पती व फळेझाडे ही मोठ्या प्रमाणात लावण्यात यावीत. कंपनीच्या सीएसआर निधीतून हा खर्च करणे शक्य आहे.	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.
४)	मी प्रकल्प व्यवस्थापनास विनंती करतो की त्यांनी स्थानिक बेरोजगार युवक-युवतींना रोजगाराची संधि द्यावी. मी शेवटी शासनास सदरहू प्रकल्पास मान्यता देण्याची विनंती करतो.	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.

९) श्री होनाजी भीमराव वानखेडे, राहणार- बेटसांगवी, तालुका--लोहा, जिल्हा-नांदेड-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	प्रकल्पाचे विस्तारिकरण करणार आहेत हे खूपच चांगले आहे. मात्र कारखान्याने प्राधान्याने परिसरातील शेतक-यांचा जास्तीतजास्त ऊस गाळपासाठी घ्यावा. म्हणजे ४०-५० कि.मी. परिसरातील ऊस हा कंपनीने प्राधान्याने जास्तीतजास्त ऊस गाळपासाठी घ्यावा. ही स्थानिक शेतक-यांकडून कंपनी व्यवस्थापनास विनंती आहे. बाहेरिल शुगर कंपन्यांना तो विकावा लागतो.	प्रकल्प प्रवर्तक यांनी उत्तर देताना सांगितले की स्थानिक शेतकरी यांनी मांडलेला प्रश्न खरा आहे. आम्ही प्राधान्याने परिसरातीलच स्थानिक शेतक-यांचा ऊस हा गाळप करण्यासाठी घेणार आहोत. जवळचा ऊस संपल्यानंतरच गरज पडल्यासच बाहेरून ऊस आणण्यात येईल.
२)	त्याचप्रमाणे कारखाना जुन्या कंपनीप्रमाणेच वेतन देत आहे. महागाईमुळे जीवनमान चालविणे	सूचनेची नोंद घेण्यात आली.

कठीण झालेले असून त्याबाबत सहानुभूतीपूर्वक विचार करण्यात यावा
--

१०) एच.मधूबाबू, पर्यावरणवादी, हैद्राबाद:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	मी दोन दिवसांपूर्वी उप प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, नांदेड यांना पत्र पाठवून प्रकल्पाबाबत काही सूचना दिलेल्या आहेत. त्या सूचनांचा विचार परवानगी देताना करण्यात यावा. कंपनीच्या विस्तारिकरणास पाठिंबा.	सूचनांची नोंद घेण्यात आली.

११) बी. चंद्रसेखर, पर्यावरणवादी, हैद्राबाद:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	मी उप प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, नांदेड यांनी आयोजित केलेल्या पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणीसाठी काही सूचना देत आहे. पत्र पाठवून प्रकल्पाबाबत काही सूचना दिलेल्या आहेत. सीएसआर निधी हा स्थानिकांसाठीच वापरण्यात यावा. प्रकल्पात स्थानीक युवक-युवतींनाच १००% रोजगाराची संधि देण्यात यावी. प्रकल्पातील ईटीपी सयंत्रणेची वेळोवेळी देखभाल करण्यात यावी. प्रकल्पातील सर्व कामगारांना सुरक्षा उपकरणे पुरविण्यात यावी. मी सदरहू प्रकल्पास पर्यावरण मंत्रालयाने मान्यता देण्याची शिफारस करत आहे.	सूचनांची नोंद घेण्यात आली.

१२) श्री ज्ञानोबा भाऊराव वानखेडे, राहणार- बेटसांगवी, तालुका—लोहा, जिल्हा-नांदेड -

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरुन प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	मी शेतक-यांच्या माध्यमातून बोलत आहे. कारखाना व्यवस्थापनास विनंती आहे की गोदावरी किनारी ऊस लावला जातो. तेथे दुसरे वाहन, ट्रॅक्टर जात नाही. तरी कारखान्याने बैलगाडीची व्यवस्था करावी. त्याचप्रमाणे कारखान्यात कर्मचारी हे स्थानिक घेण्यात यावे. पूर्वीच्या कारखान्यातील व्यवस्थापनाने चुकीच्या नोंदी घेतल्या. या कारखाना व्यवस्थापनाने प्रत्येक शेतक-याच्या शेतावर जाऊन नोंदी घेतलेल्या आहेत, त्याबद्दल आभार. नोंदी या अचुक असल्या पाहिजेत. पश्चिम महाराष्ट्रातील शेतक-यांना २७००-२८०० भाव मिळतो, तर येथील शेतक-यांना का नाही? येथील शेतक-यांसुद्धा तसाच भाव मिळाला पाहिजे.	प्रकल्प प्रवर्तक यांनी उत्तर दिले की आम्ही मागच्या वर्षीच कारखाना विकत घेतला. त्यामुळे पूर्वीच्या व्यवस्थापनाने चुकीच्या नोंदी घेतल्याही असतील. श्री वानखेडे यांनी या वर्षी आम्ही शेतक-यांच्या शेतावर जाऊन नोंदी घेतल्या त्याबद्दल आभार व्यक्त केलेले आहे. प्रकल्प प्रवर्तक यांनी पुढे सांगितले की येथील शेतक-यांनीच जास्त ऊस लावावा व तो कंपनीस उपलब्ध करून द्यावा. जेणेकरुन कंपनीला बाहेरुन ऊस घेण्याची गरजच पडणार नाही. आम्हांला जेवढा जास्त भाव देता येईल, तेवढा देऊ.
२)	प्रकल्पात स्थानिकांनाच रोजगाराची संधि देण्यात यावी.	प्रकल्प प्रवर्तक यांनी पुढे सांगितले की श्री वानखेडे यांनी सूचविल्याप्रमाणे आम्ही तांत्रिक कामांसाठी येथील स्थानिकांनाच त्यांची शैक्षणिक अहर्ता असल्यास रोजगाराची संधि उपलब्ध करुन देणार आहोत.
३)	अगोदरचा कारखाना धाराशिव यांनी शेतक-यांकडून डिपॉझिट सेससाठी घेतले. त्याची पावती दिलेली नाही. तर शेतक-यांचे ते पैसे परत मिळावेत.	प्रकल्प प्रवर्तक यांनी पुढे सांगितले की धाराशिव कारखाना प्रशासनाने जे काही शेतक-यांकडून सेस ठेव रक्कम (deposit) घेतली असेल, त्याबाबत शहानिशा करण्यात येऊन कायदाने तडजोड काढण्याचा प्रयत्न येत्या १५-२० दिवसात करण्यात येईल.

१३) श्री अभिजित राऊत अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरुन प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	सीएसआर उपक्रमांविषयी आपले काय नियोजन आहे? कारण आपल्या विस्तारिकरण प्रकल्पामुळे आपली पाण्याची, वीजेची गरज ही वाढणार आहे.	पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की क्रॉपोरेट पर्यावरण जबाबदारी निधी (CER Fund – Corporate Environment Responsibility Fund) हा २.७९ कोटी हा राखून ठेवण्यात आलेला आहे. नियमाप्रमाणे

Am

त्यासाठी आपले सीएसआर अंतर्गत उपक्रम राबविणार आहात काय?	सदरहू रक्कम ही तीन वर्षात विविध पर्यावरण योजनांसाठी जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या निर्देशांप्रमाणेच १० कि.मी. परिघातील विविध गावात खर्च करण्यात येईल.
--	--

१४) श्री दिलीप खेडकर, सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती:-

अनु. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	मी प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचा प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित आहे. त्यांनी विचारणा केली की प्रस्तावित प्रकल्पासाठी २६.२९ हेक्टर म्हणजे ६५-६६ एकर जमिन उपलब्ध आहे. तर प्रकल्पासाठी व रस्त्यासाठी किती जमिन लागेल? त्यानंतर उरलेली हरित पट्टा विकासासाठी व प्रक्रिया केलेले सांडपाणी निस्सारणासाठी किती जमीन शिल्लक राहिल?	पर्यावरण सल्लागार यांनी उत्तर दिले की संपूर्ण हरित पट्टा हा २१.६५ एकरवर असणार आहे. अस्तित्वात जमिन आहे ४,३८२ स्क्वेअर मीटर आहे. आता ६१५ झाडे प्रकल्प स्थानावर लावण्यात आलेली असून प्रस्तावित प्रकल्पात १२ हजार झाडे लावण्याचा मानस आहे. प्रकल्प पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की अस्तित्वात बिल्टअप क्षेत्र हे सुमारे १५ एकर आहे. त्यांनी सांगितले की १८ एकर हा प्रस्तावित व कार्यरत प्रकल्पात जाणार आहे.
२)	सदस्य यांनी विचारणा केली की आपण २२ एकर हरितपट्टा दाखविण्यात आलेला आहे. तर सांडपाणी निर्मिती किती प्रमाणात होईल?	पर्यावरण सल्लागार यांनी माहिती दिली की साखर व सहविद्युत प्रकल्पातील सांडपाणी निर्मिती ही ४२०.० घनमीटर असेल.
३)	सदस्य यांनी विचारणा केली की सदरहू सांडपाणी निःस्सारणासाठी किती जागा लागेल?	पर्यावरण सल्लागार यांनी उत्तर दिले की २१ एकर जमीन लागेल.
४)	सदस्य यांनी येथे मत मांडले की येथे जमीन कमी पडते. कारण पुढे टाकीतून सांडपाणी बाहेर पडणे, जवळील शेतात जाणे या गोष्टी होतात. तरी सांडपाण्याच्या आनुपातिक (proportionate) जागा असणे आवश्यक आहे. सदस्य यांनी सूचना केली की त्यासाठी अतिरिक्त जमिन अधिग्रहित करावी लागेल किंवा शेजारच्या शेतक-यांशी करार करावा लागेल. पण आपणास योग्य जमिन पाहिजे.	पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की कारखाना सांडपाणी कमी होण्यासाठी काही उपाययोजना राबविणार आहे. त्यामुळे १००.० घनमीटर सांडपाणी निर्मिती कमी होईल. त्याचप्रमाणे ग्रीनहाऊस विकसित करण्यात येणार आहे.

R/m

<p>५)</p>	<p>सदस्य यांनी सूचना केली की १२-१५ घनमीटर प्रति एकर असे धरून किती जमीन लागेल याचा अभ्यास करण्यात यावा.</p> <p>सदस्य यांनी विचारणा केली हरितपट्टा विकसित करण्यात येणार आहे, त्याचे स्थान/location प्रकल्पात कुठे आहे?. सदस्य यांनी सांगितले की प्रकल्पाच्या चारी बाजूस त्याप्रमाणे रुंदी सोडून हरित पट्टा विकसित करण्यात यावा. त्यानुसारच हरित पट्टा योजना-प्लॅन मंजूर करण्यात यावा. पर्यावरण विभाग हे त्याप्रमाणेच पर्यावरण अनुमतीमध्ये अटी व शर्ती पारित करत असते. ३३% कमीतकमी हरितपट्टा विकसित करावाच लागेल. नंतर उरलेल्या जागेत लॉन विकसित करण्यात यावी. लॉन ही हरितपट्ट्यात येत नाही. तरी हरितपट्टा विकासाची योजना त्याप्रमाणे करण्यात यावी. बांधकाम सुरु करण्याच्या अगोदरच हरितपट्टा योजना तयार करण्यात यावी. पर्यावरण खातेसुध्दा त्याप्रमाणेच अटी व शर्ती पारित करत असते.</p>	<p>पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की हरित पट्टा विकास हा प्रकल्पाच्या सीमारेषेवर (alongwith the boundary) प्रकल्पाच्या चारही बाजूंनी करण्यात येणार आहे</p>
<p>६)</p>	<p>सदस्य यांनी पुढे सूचना केली की कार्यरत प्रकल्पात एक बॉयलर आहे. त्याशिवाय एक ५५.० टीपीएचचा नविन बॉयलर प्रस्तावित करण्यात आलेला आहे. नविन बॉयलरला ईएसपी ही अत्याधुनिक हवा प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणा कार्यान्वित करणार आहात हे सादरीकरणात सांगितले. तर सध्या कार्यरत बॉयलरला वेट स्क्रबर कार्यान्वित आहे. ब-याचवेळा हवा प्रदूषणाच्या तक्रारी येत असतात. तर आपण कार्यरत बॉयलर चालविणार आहात काय? असल्यास त्या कार्यरत बॉयलरला आपणास ईएसपी किंवा चांगल्याप्रकारचा स्क्रबर लावता येईल. नविन बॉयलर बरोबरच कार्यरत बॉयलरचाही विचार करावा लागेल.</p>	<p>सूचनेची नोंद घेण्यात आली.</p>

१५) श्री राजेन्द्र पाटील, आयोजक, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती:-

अनु. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरुन प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार / पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	आपल्या कार्यरत व प्रस्तावित विस्तारिकरण प्रकल्पातून एकूण किती सांडपाणी निर्मिती होईल, तसेच प्रकल्पातील विविध स्रोतातून किती सांडपाणी निर्मिती होईल?	पर्यावरण सल्लागार यांनी माहिती दिली की आसवणी प्रकल्पाचे सांडपाणी हे १०८३.० घनमीटर होईल. प्रकल्प हा झेडएलडी (शून्य द्रव निःस्सारण) प्रकल्प आहे.
२)	त्यावेळी आयोजक यांनी झेडएलडी म्हणजे नक्की काय करणार आहात याबाबत स्पष्टीकरण जनतेस देण्यात यावे ही सूचना केली. त्याचप्रमाणे प्रकल्पातील विविध स्रोतातून जे पाणी निघणार आहे, ज्यावर कारखाना प्रक्रिया करणार आहे, तर ती काय करणार व सांडपाणी निःस्सारण करणार आहात, तर ते कुठे करणार आहात?	

त्यावेळी सदस्य यांनी मत मांडले की ब-याचवेळा लोकांना बोलायचे असते, पण ते त्यांना जमत नाही. पूर्वी साखर कारखाना म्हटले म्हणजे ४-५ कि.मी. अंतरावर मळीचा वास येण्यास सुरुवात होते. हा जो प्रकल्प आहे, त्यात जो तुम्ही बदल केलेला आहे, तो काय आहे हे येथील लोकांना समजणे गरजेचे आहे. पूर्वी मळी पडलेली असायची, मग काहीवेळेस शेतकरी ते भरुन घेऊन जायचे. पण आता पूर्ण बंद पध्दतीने प्रक्रिया होणार असून झिरो लिक्विड डिस्चार्ज म्हणजे सांडपाण्याचा एकही थेंब हा प्रकल्पाबाहेर जाणार नाही, जमिनीवर पडणार नाही ह्याबाबत स्पष्टीकरण देणे गरजेचे आहे. तसेच बॉयलरबाबत फक्त ईएसपी लावणार हे सांगून उपयोग नाही, तर कशाप्रकारे हवेचे प्रदूषण होणार नाही ह्याचे स्पष्टीकरण देण्यात यावे. कारण जर हवा प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणा नसेल, तर चिमणीतील धुळीचे कण हे ५-६ कि.मी. अंतरावर उडत जातात.

प्रकल्प पर्यावरण सल्लागार यांनी माहिती देताना सांगितले की पूर्वी आसवणी प्रकल्पातील सांडपाणी ज्यास स्पेंट वॉश म्हणतात, ते लगनुस् बांधून त्यात स्पेंट वॉश सोडला जायचा. त्यातील स्पेंट वॉश झिरपून ते जवळील शेतात, जवळील जलस्रोतात मिसळत असते. त्या नारिंगी रंगाच्या पाण्याने जवळील विहिरीतील पाणी खराब होत असत. आता भारत सरकार व महाराष्ट्र सरकार यांनी आसवणी प्रकल्प हा शून्य द्रव निःस्सारण असणे बंधनकारक केलेले आहे. उत्पन्न होणारे स्पेंट वॉश एमईईमध्ये गरम करुन त्याची वाफ तयार करुन त्याचे पाणी करण्यात येईल व त्या पाण्यावर सीपीयुमध्ये प्रक्रिया करुन ते पाणी नंतर उत्पादन प्रक्रियेत पुनर्वापर वापर करणार आहोत, तर घट्ट झालेला स्पेंट वॉश (solid spent wash) हा बॉयलरमध्ये जाळणार आहोत. त्यामुळे परिसरात वास येणार नाही व स्पेंट वॉशमुळे जल प्रदूषण होणार नाही.

साखर कारखान्यात कन्डेन्सेटमधील वाफेचे रुपांतर पाण्यात करणार असून त्याचा उत्पादन प्रक्रियेत पुनर्रवापर होणार आहे. त्यामुळे ताज्या पाण्याची गरज ही कमी होईल. त्यामुळे शेतक-यांचे पाणी कारखान्यासाठी घेण्याचा प्रश्नच येत नाही.

हवा प्रदूषणाबाबत पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की प्रकल्पात अत्याधुनिक हवा प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणा कार्यान्वित करण्यात येणार आहे. त्यामुळे हवेच्या प्रदूषणाचा त्रास हा आजूबाजूच्या शेतक-यांना होणार नाही. त्याचप्रमाणे सदरहू प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणेचे कनेक्शन हे नवी दिल्लीच्या केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या व मुंबईच्या महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या कार्यालयास जोडावे लागते. त्यामुळे पारित मानकांपेक्षा जराही जास्तीचा बदल झाल्यास त्वरित कंपनीस नोटीस बजावण्यात येते. त्यामुळे पाण्याचे, हवेचे प्रदूषण होणार नाही.

याठिकाणी सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी उपस्थितांना सांगितले की महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून येथे स्पष्टता देण्यात येते.

पूर्वी असे होत होते की म.प्र.नि. मंडळाचे अधिकारी हे विहित कालमर्यादेत कंपनीस येऊन पाण्याचे, हवेचे नमुने गोळा करत व म.प्र.नि.मंडळाच्या प्रयोगशाळेत ते विश्लेषणासाठी पाठवत व महिन्याने प्रदूषणाची माहिती कळे. आता तसे होत नाही. आता मोठे कारखाने, साखर व आसवणी प्रकल्प यांना ऑनलाईन मॉनिटरिंग संयंत्रणा स्थापन करून कार्यान्वित करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहेत. चिमणीच्या टॉपवर सेन्सर बसविलेला असतो व तो नवी दिल्ली येथील केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ व मुंबई येथील महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ यांच्या सर्व्हरला जोडलेला असतो. त्यामुळे कोणत्या गुणवत्तेचा धूर सोडला, किती प्रदूषित सांडपाणी होते ते आम्हांला ऑनलाईन समजणार आहे. याचा पुढचा टप्पा म्हणजे प्रदूषण झाल्यास, त्या कारखान्याची उत्पादनप्रक्रिया ही आपोआप बंद होईल. जनतेस या बाबी माहित व्हाव्या म्हणून येथे सांगण्यात आलेले आहे.

सदस्य यांनी उपस्थितांना प्रस्तावित प्रकल्पाविषयी काही पर्यावरणविषयक सूचना, आक्षेप असल्यास त्या नोंदविण्याचे आवाहन केले. उपस्थितांकडून कोणताच प्रतिसाद नव्हता.

आयोजक, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनीसुद्धा उपस्थितांना प्रस्तावित प्रकल्पाविषयी काही पर्यावरणविषयक सूचना, आक्षेप असल्यास त्या नोंदविण्याचे आवाहन केले. त्यांनी कोणालाही लेखी सूचना असल्यास त्या सादर करण्याचे आवाहन केले. उपस्थितांकडून कोणताच प्रतिसाद नव्हता.

त्यावेळी आयोजक यांनी सांगितले की बैठकीत उपस्थित करण्यात आलेल्या सूचना, आक्षेप यांची नोंद घेण्यात आलेली असून त्याची इतिवृत्तात नोंद घेण्यात येणार आहे. प्राप्त लेखी सूचना, अंतिम पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल व इतिवृत्त अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांच्या संमतीने

मुख्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळातर्फे पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली येथील तज्ज्ञ समितीस सादर करण्यात येईल. तज्ज्ञ समिती याबाबत योग्य तो निर्णय घेईल.

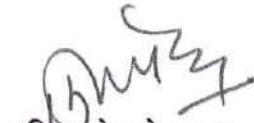
आयोजक, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी स्थानिकांनी बैठकीत उपस्थित राहून सूचना, आक्षेप नोंदविल्याबद्दल स्थानिकांचे, प्रकल्प अधिकारी व शासकीय अधिकारी यांचे आभार मानले व अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांच्या वतीने जनसुनावणी संपन्न झाल्याचे घोषित केले.

माननीय अध्यक्षांचे आभार मानून जनसुनावणी बैठक लोकसुनावणी पुर्ण झाल्याचे घोषित केले.

(रा. उ. पाटील)

समन्वयक लोकसुनावणी समिती
तथा उप प्रादेशिक अधिकारी,
म. प्र.नि. मंडळ, नांदेड

(दि. को. खेडकर)

सदस्य लोकसुनावणी समिती
तथा प्रादेशिक अधिकारी,
म. प्र.नि. मंडळ, औरंगाबाद

(श्री. अभिजीत राऊत, भाप्रसे)
अध्यक्ष, लोकसुनावणी समिती
तथा जिल्हाधिकारी, नांदेड.